

Česká zemědělská univerzita v Praze
Provozně ekonomická fakulta
Katedra humanitních věd

Bakalářská práce
Socio-ekonomické dopady pandemie Covid 19 na rozvoj
okresu Prachatice

Simona Nárovcová

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Simona Nárovcová

Ekonomika a management
Provoz a ekonomika

Název práce

Socio-ekonomické dopady pandemie Covid 19 na rozvoj okresu Prachatice

Název anglicky

Socio-economic impacts of the Covid 19 pandemic on the development of the Prachatice district

Cíle práce

Práce se bude zaměřovat na změnu a srovnání ekonomických a sociálních ukazatelů v okrese Prachatice v předchozích letech a v současnosti.

Práce je rozdělena na sociální a ekonomickou část, přičemž sociální část bude věnována struktuře a vývoji obyvatelstva a naproti tomu část ekonomická bude zaměřena na zhodnocení hospodářství v okrese, a to za pomoci hlavních ekonomických ukazatelů jako je HDP, inflace, nezaměstnanost, platební bilance.

Metodika

Praktická část se bude fakticky zabývat socio – ekonomickými ukazateli vztaženými na zkoumané území; přičemž data budou primárně čerpána z Českého statistického úřadu, dále z registru ekonomických subjektů (RES), z portálu Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV), z Eurostatu a z Evropské Databanky.

Práce bude dodržovat charakter případové studie. Ze sociologického hlediska zhodnotí vývoj obyvatelstva, tzn. počet obyvatel, pohyb obyvatelstva, strukturu obyvatelstva a vzdělání. Z ekonomického hlediska zanalyzuje výkonnost hospodářské politiky a ekonomiky dle tzv. „magického čtyřúhelníku“, kde se řeší 4 makro-ekonomické ukazatele-HDP, inflace, nezaměstnanost a platební bilance. Při komparaci dat se zaměří na roky 2004, 2008, 2010, 2012, 2018, 2019, 2020 a 2021. V ekonomické sféře je vzhledem k okolnostem pandemie Covid-19 očekáván pokles HDP, zvýšení inflace nebo zvýšení nezaměstnanosti. Komparací jednotlivých let se tato hypotéza potvrdí nebo vyvrátí.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

pandemie Covid 19, ekonomická krize, okres Prachatice, regionální rozvoj

Doporučené zdroje informací

BLAŽEK, J. – UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje : nástin, kritika, klasifikace*. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0384-5.

ČADIL, J. *Regionální ekonomie : teorie a aplikace*. V Praze: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-191-8.

FOSTER, J B. – MAGDOFF, F. *Velká finanční krize : příčiny a následky*. Všeň: Grimmus, 2009. ISBN 978-80-902831-1-4.

WOKOUN, R. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Praha: IFEC, 2001. ISBN 80-86412-08-3.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jiří Sálus

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 18. 2. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 1. 3. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 13. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Socio-ekonomické dopady pandemie covid-19 na rozvoj okresu Prachatice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne: _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu bakalářské práce panu Ing. Jiřímu Sálusovi za poskytnutí odborných rad při vypracování bakalářské práce a za trpělivost. Poděkování také náleží mé rodině, přátelům a blízkým za podporu ve studiu.

Socio-ekonomické dopady pandemie covid-19 na rozvoj okresu Prachatice

Abstrakt

V roce 2020 byla Česká republika postížena koronavirovou krizí, která značně ovlivnila její rozvoj. Tato práce se zaměřuje na zhodnocení vybraných demografických a ekonomických ukazatelů, konkrétně Prachatického okresu, a následně jejich porovnání s Jihočeským krajem a Českou republikou v letech 2010-2020. Práce je rozdělená na 2 části-teoretickou a empirickou, přičemž empirická se skládá ze samotné socio-ekonomické analýzy a z výzkumu na téma „*Jak ovlivnila koronakrize příjem a správu financí občanů v okrese Prachatice?*“.

V teoretické části se práce zabývá obecnou tematikou krize, uvádí do problému koronakrize. Nejzásadnější technikou zpracování socio-ekonomické analýzy okresu je sběr a rozbor jednotlivých dat z Českého statistického úřadu. Z dotazníkového šetření vyplývá, jak koronavirová krize ovlivnila jednotlivé sektory ekonomiky v okrese Prachatice a také jak se k ekonomickému propadu staví občané prachatického okresu správou svých financí.

Klíčová slova: socio-ekonomie, koronakrize, analýza, demografie, Prachatice, okres, výzkum

Socio-economic impacts of the covid-19 pandemic on the development of the Prachatice district

Abstract

In 2020, the Czech Republic was affected by the Coronavirus crisis, which significantly affected its development. This work focuses on the evaluation of selected demographic and economic indicators, specifically from the Prachatice district, and their comparison with the South Bohemian Region and the Czech Republic between 2010-2020. The work is divided into 2 parts: theoretical and empirical. While the empirical part consists of the socio-economic analysis and research on how the Corona Crisis affected incomes and financial management of Prachatice district citizens, the theoretical part deals with the general topic of the crisis and introduces the problem of the Corona Crisis.

The main basic technique of collecting and analysing data from the Czech Statistical Office was selected to process socio-economic analysis. The questionnaire shows how the Corona Crisis affected individual sectors of the economy in the Prachatice district and how the citizens of this district reacted to this recession with their financial management.

Keywords: socioeconomics, coronacrisis, analysis, demography, Prachatice, district, research

Obsah

1 Úvod.....	8
2 Cíl práce a metodika	9
2.1 Cíl práce	9
2.2 Metodika	10
2.2.1 Socio-ekonomická analýza	11
2.1.1.1. Obyvatelstvo.....	14
2.1.1.2. Regionální ekonomika.....	15
2.2.2 Dotazník jako technika sociologického výzkumu	16
3 Teoretická východiska	18
3.1 Ekonomická krize.....	18
3.1.1 Finanční krize	18
3.1.2. Krize měnová.....	18
3.1.3. Krize bankovní.....	19
3.1.4 Krize dluhová.....	19
3.1.5. Systematická finanční krize	19
3.2 Koronakrize.....	20
3.2.1. Socio-ekonomické dopady koronakrize ve světě.....	22
3.2.2. Koronakrize v České republice.....	25
4 Empirická část.....	29
4.1 Socio-ekonomická analýza okresu Prachatice	29
4.1.1. Geografie	29
4.1.2. Administrativní členění.....	30
4.1.3. Obyvatelstvo	31
4.1.3.1. Vývoj a pohyb obyvatelstva se zaměřením na rok 2020.....	32
4.1.4. Ekonomika v okrese.....	40
4.1.4.1. Vývoj trhu práce	42
4.1.4.2. Vývoj cestovního ruchu.....	46
4.1.5. Závěr socio-ekonomické analýzy	48
4.2 Dotazníkové šetření.....	50
5 Diskuze výsledků	54
6 Závěr.....	56
7 Seznam použitých zdrojů	58

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Dopady koronakrizy na jednotlivé sektory ekonomiky po koronaviru k datu 20.8.2020	24
Obrázek 2 - Státem podpořené firmy dle sektorů	27
Obrázek 3 - Administrativní členění okresu Prachatice k 1.1. 2016	30

Seznam grafů

Graf 1-Světová míra nezaměstnanosti 2010-2020.....	23
Graf 2- Vývoj světového HDP (USD).....	23
Graf 3 - Růst HDP ve stálých cenách v letech 1993-2021	25
Graf 4-Vývoj počtu obyvatel v okrese Prachatice v letech 2010-2020	32
Graf 5 - Vývoj hrubé míry porodnosti 2010–2020 v porovnání s Jihočeským krajem a Českou republikou	33
Graf 6 - Vývoj hrubé míry celkové úmrtnosti 2010-2020 v porovnání s Jihočeským krajem a Českou republikou	34
Graf 7 - Vývoj hrubé míry přirozeného přírůstku v komparaci s Jihočeským krajem a Českou republikou	35
Graf 8 - Vývoj hrubé míry sňatečnosti v letech 2010-2020 v komparaci s JK a ČR	36
Graf 9 - Vývoj hrubé míry rozvodovosti v letech 2010-2020 v komparaci s JK a ČR	36
Graf 10- Hrubá míra vystěhovalých obyvatel 2010-2020	37
Graf 11 - Hrubá míra přistěhovalých obyvatel 2010-2020.....	38
Graf 12 - Vývoj hrubé míry migračního salda v komparaci s Jihočeským krajem v letech 2010-2020.	38
Graf 13 - Struktura ekonomických subjektů v roce 2020 podle převažující činnosti v komparaci s JK a ČR	41
Graf 14 - Vývoj nezaměstnanosti od roku 2010-2020 v komparaci s JK a ČR.....	42
Graf 15 - Poměr vzniklých a zaniklých subjektů PO v komparaci s JK a ČR.....	45

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Meziroční rozdíly ve mzdách a odpracované době 2019, 2020	28
Tabulka 2 - Srovnání okresu Prachatice s ostatními okresy v Jihočeském kraji za, rok 2020 .	31
Tabulka 3 - Hrubá míra úmrtnosti na covid-19 za rok 2020.	34
Tabulka 4 - Celkový přírůstek obyvatel v okrese Prachatice za rok 2020	39
Tabulka 5 – Porovnání výsledků hospodaření vybraných zaměstnavatelů za rok 2019 a 2020	43
Tabulka 6 - Časová řada návštěvnosti okresu, JK a ČR, přepočteno na 1000 obyvatel.....	47
Tabulka 7 - Klasifikace respondentů	50
Tabulka 8 - Do jaké míry pandemie ovlivnila pokles příjmů dle sociálního statusu.....	50
Tabulka 9 – Jak ovlivnila pandemie pokles příjmů v okrese podle CZ-NACE	51
Tabulka 10 - Změna správy financí po příchodu pandemie	52
Tabulka 11 - Bojíte se o své zaměstnání/ živnost?	53

Seznam použitých zkratk

ČSÚ – Český statistický úřad

JK – Jihočeský kraj

PO – Prachatický okres

ČR – Česká republika

RES – Rejstřík ekonomických subjektů

HDP – Hrubý domácí produkt

HUZ – Hromadná ubytovací zařízení

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

ISPV – Informační systém o průměrném výdělk

Seznam příloh

Příloha č.1: Nepřímé rozhovory

1 Úvod

S příchodem pandemie covid-19 nastal celosvětový „koronavirový šok“. Vlády téměř všech států musely improvizovat a vydávat nařízení, která pomohou ušetřit životy občanů a zároveň uchrání zdravotnický systém před kolapsem. Tato nařízení a opatření ale pozastavila obvyklé ekonomické procesy všech států vyspělých zemí a zpomalila tak světovou ekonomiku.

Vláda České republiky od začátku pandemie vydávala velmi chaotická nařízení ovlivňující malé podnikatele i velké firmy. Tyto restrikce výrazně zasahovaly do běžného života občana. Po vyhlášení nouzového stavu se zavřela divadla, restaurace, stadiony nebo obchody s nepotravinářským zbožím. Platily zákazy provozování služeb, které zásadně nezasahovaly do chodu státu, např. kadeřnictví nebo kosmetické služby. Zavedlo se nařízení o počtu shromažďovaných osob a zákaz pořádání společenských akcí. Lidé mnohdy při pandemii přišli o zaměstnání nebo živobytí a aby vyžili, tak museli improvizovat. Stát zavedl finanční podporu podnikatelům, které omezoval v provozu svých živností a podniků. Ze začátku byly příspěvky dostačující, ale později už si podnikatelé začali stěžovat na nedostatek příjmů na zaplacení nákladů provozoven. Byl zaveden program Kurzarbeit, kdy stát doplácel výplaty na zaměstnance, kterým byla zákonem nařízena karanténa a nesměli do práce. V roce 2022 se vše vrátilo do stavu „normality“. Tato práce se zaměřuje na lokální socio-ekonomické dopady pandemického roku 2020 na Prachatický okres v porovnání s Jihočeským krajem a Českou republikou.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této práce je zhodnocení demografických a ekonomických ukazatelů v okrese Prachatice, jejich jednotlivé srovnání s Jihočeským krajem a Českou republikou v letech 2010-2020 (popř.2021) s důrazem na pandemií ovlivněný rok 2020, kdy obyvatele České republiky postihl tzv. „koronavirový šok“.

Práce je rozdělena na teoretickou část a empirickou část. Teoretická část se věnuje problematice krize, přibližuje situaci ve světě a v České republice. Empirická část se větví na samotnou sociálně-ekonomickou analýzu okresu Prachatice a na zhodnocení dotazníku na téma „*Jak ovlivnila koronakrize příjem a správu financí občanů v okrese Prachatice?*“.

Socio-ekonomická analýza se z demografického hlediska věnuje vývoji obyvatelstva, se zaměřením na porodnost, úmrtnost, přirozený přírůstek, sňatečnost, rozvodovost a migraci. Z ekonomického pohledu zhodnotí hospodářství v okrese za využití indikátorů o ekonomické struktuře, zaměstnanosti či cestovním ruchu. Pomocí těchto ukazatelů zhodnotí s pomocí přepočtu na 1 000 obyvatel demografický a ekonomický postoj tohoto okresu vzhledem k Jihočeskému kraji a celé České republice. Vzhledem k pandemii a s ní nastoupivší krizí se dá předpokládat, že ekonomická úroveň okresu bude mít sestupnou tendenci. V závěru analýzy bude tato hypotéza v komparaci s Jihočeským krajem a Českou republikou buď vyvrácena, nebo potvrzena.

Cílem dotazníku je zjistit, jakým způsobem lidé v prachatickém okrese reagovali na propad ekonomiky, jak se lidem pracujícím v určitém sektoru změnil příjem během koronakrize, nebo zda se v důsledku pandemie bojí o své podnikání nebo zaměstnání.

2.2 Metodika

Předkládaná bakalářská práce se skládá ze dvou částí, teoretické a empirické. Teoretická část se opírá o studium odborné literatury, studií a vědeckých článků na téma koronakrize. V kapitole Socio-ekonomická analýza jsou představeny základní teoretické koncepty, které jsou posléze zohledněny v empirické části.

Empirická část se zabývá komparací vybraných socio-ekonomických ukazatelů vztažených na zkoumané území, přičemž data jsou čerpána primárně z Českého statistického úřadu (ČSÚ) a jemu přidruženému registru ekonomických subjektů (RES).

Z demografického hlediska práce zhodnotí vybrané ukazatele, které by potenciálně mohly být pandemií ovlivněny, tzn. vývoj počtu obyvatel, přirozený pohyb obyvatelstva (natalita, mortalita), mobilitu a sňatečnost a rozvodovost obyvatel. Tyto ukazatele za okres Prachatice jsou srovnávány s ukazateli Jihočeského kraje a Českou republikou v letech 2010–2020 za použití těchto vzorců:

- **Hrubá míra porodnosti (‰)**

$$\text{HMCP} = (N/S) * 1000$$

N – počet všech narozených ve sledovaném období

S – střední stav obyvatelstva

- **Hrubá míra úmrtnosti (‰)**

$$\text{HMÚ} = (M/S) * 1000$$

M – počet zemřelých obyvatel sledované populace ve sledovaném období

S – střední stav obyvatelstva

- **Hrubá míra přirozeného přírůstku (‰)**

$$\text{HMPP} = ((N^v / P) * 1000) - ((M/P) * 1000)$$

N^v – počet živě narozených

M – počet zemřelých

P – střední stav obyvatelstva

- **Hrubá míra sňatečnosti (‰)**

$$\text{HRS} = ((S/P) * 1000)$$

S – počet sňatků

P – střední stav obyvatelstva

- **Hrubá míra rozvodovosti (‰)**

$$\text{HMRO} = ((R/P) * 1\ 000)$$

R – rozvodovost

P – střední stav obyvatelstva

- **Migrační saldo**

$$\text{MS} = I - E$$

I – přistěhovalí

E – vystěhovalí

- **Hrubá míra migračního salda (‰)**

$$\text{HMMS} = (\text{MS}/P) * 1\ 000$$

MS – migrační saldo

P – střední stav obyvatelstva

V této práci je v malé míře využita i metodika zjednodušených neformálních rozhovorů, kdy jsou otázky kladené nepřímo pomocí emailu. Všechny rozhovory jsou přepsány v sekci přílohy, odkud tato práce čerpá jednotlivé komentáře v empirické části.

2.2.1 Socio-ekonomická analýza

Socio-ekonomická analýza je situační analýza, která popisuje základní data, která co nejpřesněji charakterizují danou oblast po ekonomické, sociální, demografické a geografické stránce. Složení a hloubka zkoumaných dat se v každé analýze liší podle toho, zda jsou pro danou oblast významná a zda mají vypovídající hodnotu využitelnou v dalších fázích regionálního plánování. Závěry slouží jako sjednocující a referenční/argumentační materiál pro diskusi nad dalšími kroky zpracování strategií a jako podklad k odhadu dopadů rozvojových aktivit a jejich zpětných vyhodnocení. V tomto případě ale bude socio-ekonomická analýza zkoumat dopad krizový.

Podle E. Heřmanové lze smysl a cíl regionální analýzy definovat v teoretické i praktické rovině. V teoretické rovině (teoretických geografických výzkumech) se na základě diferenciací různých jevů a procesů formulují a ověřují obecnější zákonitosti této diferenciaci. V praktické rovině je hlavním cílem a smyslem určení tzv. zdrojového potenciálu území (=souhrnu všech pozitivních skutečností, příznivých faktorů a předpokladů možného budoucího rozvoje území), zjištění tzv. „úzkých míst“ (=souhrnu omezujících faktorů a limitujících skutečností) a pojmenování specifík konkrétních regionů nebo územních celků (zvláštností, osobitostí, jedinečností kombinace prvků vyskytujících se v území). Regionální analýza by vždy měla vést k ucelnému, výstižnému a souhrnnému hodnocení situace daného území. Při analýze je kladen důraz na promyšlenou aplikaci, výběr a konstrukci vhodných ukazatelů s maximální rozlišující a vypovídající schopností, validitu primárních dat, časovou srovnatelnost, a věcnou i územní srovnatelnost používaných údajů. V samotné socio-ekonomické analýze lze uplatňovat několik metodických přístupů, přičemž tato práce volí přístup komparativní. Tím je myšlena srovnávací analýza územních jednotek (okres Prachatice s Jihočeským krajem a Českou republikou). Jejím cílem je zjištění míry podobnosti mezi jednotlivými ukazateli územních jednotek. Zohledněny mohou být jak podílové a strukturální charakteristiky, tak i jiné, různorodé, různě měřené charakteristiky. (Heřmanová, 2004)

Součástí socio-ekonomie je demografická analýza zkoumaného území. *„Objektem demografického studia vymezeným jako úsek objektivní reality jsou lidské populace. Předmětem demografie je demografická nebo populační reprodukce, kterou chápeme jako neustálou obnovu populací v důsledku probíhajících procesů rození a umírání. Výsledkem sčítání lidu, běžné evidence demografických událostí, speciálních šetření nebo zpracování údajů zaznamenaných v populačním registru jsou základní data, která představují různě uspořádanou řadu absolutních čísel. Již tyto absolutní údaje můžeme považovat za ukazatele, např. celkový počet obyvatelstva, počet narozených nebo zemřelých. Základem demografické analýzy je věcné, prostorové nebo časové porovnání těchto absolutních údajů, objasňování jejich rozdílů, resp. trendů apod.“* (Pavlík & kol., 1986)

Ke stanovení koncentrace, specializace a diverzifikace ekonomických činností na území regionu se používá ekonomicko-geografická analýza, která se provádí prostřednictvím hodnocení velikosti odvětví, struktury odvětví. Celá odvětvová struktura ekonomiky v daném regionu se analyzuje na pozadí řady dílčích ukazatelů.

Do nynější doby socio-ekonomická analýza není obsahově specifikována, a záleží tedy na autorovi dané analýzy, co vše se rozhodne do ní zahrnout.

Např. v publikaci *Socio-ekonomická analýza města Otrokovice* byly zpracovávány tyto údaje:

- Základní údaje o městě (charakter města, vývoj města, geografická poloha, administrativní členění)
- Vnější vztahy (partnerská města, dobrovolné svazky obcí)
- Obyvatelstvo (vývoj počtu obyvatel, pohyb obyvatel, predikce demografického vývoje, věková struktura obyvatelstva, struktura obyvatelstva dle dalších kritérií, dojíždění za prací a do škol)
- Zdravotnictví
- Sociální péče
- Kultura a cestovní ruch
- Volnočasové aktivity
- Bydlení, (historický vývoj domovní zástavby, domovní fond, plochy k výstavbě)
- Školství a vzdělávání
- Hospodářská situace (ekonomická situace, ekonomická struktura obyvatel, výzkum a vývoj, zemědělství, trh práce a nezaměstnanost)
- Technická infrastruktura
- Dopravní infrastruktura
- Životní prostředí
- Vnitřní správa

V této práci budou zkoumány pouze ukazatele, na které mohla mít pandemie přímý vliv, tzn. pohyb obyvatelstva, trh práce a nezaměstnanost, cestovní ruch.

2.1.1.1. Obyvatelstvo

Podle Touška obyvatelstvo definujeme jako soubor lidí, žijících na určitém území (stát, kraj, obec...). Lidé na určitém území jsou charakterizováni vlastnostmi, podle kterých je možné obyvatelstvo jako celek dále členit a strukturovat. Patří mezi ně především pohlaví a věk, dále rodinný stav, etnicita, národnost a jazyk, náboženské vyznání, vzdělání a ekonomická aktivita. Obyvatelstvo není statický element, naopak se vyznačuje silnou dynamikou změn. Existují 3 základní kategorie pohybu:

Přirozený pohyb obyvatelstva je výsledkem přirozeného rozmnožování a umírání obyvatelstva. Podle vztahu těchto procesů jde buď o přirozený přírůstek nebo úbytek obyvatelstva.

Mechanický pohyb obyvatelstva (mobilita) zahrnuje všechny prostorové přesuny obyvatelstva. Největší pozornost je však obvykle věnována migračním pohybům zahrnující emigraci a imigraci obyvatel. Podle poměru těchto složek dochází buď k migračnímu přírůstku nebo úbytku obyvatel.

Sociálně-ekonomický pohyb zahrnuje přesuny obyvatelstva mezi jednotlivými sociálními skupinami. Tento pohyb je zpravidla následkem sociálněprávních změn týkajících se obyvatelstva – může jít např. o změnu rodinného stavu, zaměstnání, úroveň vzdělání, sociální příslušnosti apod. Výsledkem tohoto pohybu jsou změny ve struktuře obyvatelstva podle ekonomických a sociálních znaků. (Toušek & kol., 2008)

2.1.1.2. Regionální ekonomika

Ekonomická struktura regionu představuje kombinaci ekonomických aktivit na daném území, objem a strukturu výstupu, strukturu ekonomických subjektů a vztahy ekonomické povahy uvnitř regionu. Ekonomická úroveň je pak soustava ekonomických charakteristik, které definují prosperitu regionu.

L. H. Klassen pro klasifikaci oblastí podle stupně sociálně-ekonomické úrovně navrhuje použít 2 základní kritéria:

- úroveň příjmů oblasti ve srovnání s celostátní úrovní příjmů
- poměr tempa růstu oblasti ve srovnání s celostátním tempem růstu.

Na základě těchto kritérií potom rozlišuje regiony (Klassenova klasifikace ekonomických regionů) na:

- prosperující (vysoká úroveň kritérií)
- potenciálně zaostalé (nízký příjem)
- zaostalé v růstu (nízký růst)
- zaostalé (nízká úroveň obou kritérií)

Ekonomická odvětví tvoří skupiny ekonomických činností podle věcného, technického a ekonomického charakteru. Tato práce používá rozdělení ekonomických subjektů dle klasifikace CZ-NACE.

2.2.2 Dotazník jako technika sociologického výzkumu

Výzkumné techniky slouží k zachycení a měření příslušných stránek výzkumného problému. Dle Ivana Nového k technikám získávání údajů o sociálních jevech patří techniky dotazovací (dotazník, anketa, rozhovor-interview), techniky pozorování, dokumentární prameny, sociální experiment, speciální techniky. V této práci bude využita technika dotazovací. Dotazovací techniky zajišťují hromadné údaje o sociálních jevech prostřednictvím informací ze subjektivního světa lidí. (Ivan Nový, 2002, str. 84)

Nakonec práce vyhodnotí vlastní výzkum provedený pomocí dotazníkového šetření přímo na obyvatelích okresu Prachatice. V dotazníku jsou otázky na téma: „Jak ovlivnila koronakrize příjem a správu financí občanů v okrese Prachatice?“, byly určeny následující výzkumné otázky:

- Koho z dotazovaných ovlivnila pandemie na poklesu příjmů nejvíce?
- Do jaké míry ovlivnila pandemie příjem lidí v jednotlivých ekonomických sektorech?
- Spravují lidé od začátku pandemie své finance jinak? Jak?
- Bojí se lidé ztráty svého zaměstnání, nebo živobytí?

V dotazníku je použita převážně kvantitativní metoda. Pracuje hlavně s daty, která lze měřit a kvantifikovat. „Statistické šetření spočívá v systematickém shromažďování informací nebo kolektivů, přičemž data analyzujeme statistickými metodami. Šetření využívá speciální metody výběru, které zaručují možnost zobecnění. Při analýze se věnujeme jednotlivým sledovaným proměnným nebo vztahům mezi nimi.“ (Hendl & Reml, 2017)

Při vyhodnocení dotazníku je použit χ^2 – test o nezávislosti v kontingenční tabulce. V testu se vypočítají pomocí vzorce teoretické četnosti. Všechna políčka kontingenční tabulky musí být dostatečně obsazena ($n_{ij} \geq 5$). Pokud tato podmínka není splněna, musí se některé třídy sloučit, nebo zvětšit rozsah výběru.

- Vzorec pro výpočet teoretických četností:

$$n'_{ij} = \frac{n_i * n_j}{n}$$

- Testovací postup:

H0: proměnné x a y jsou nezávislé

H1: non H0

- Testovací kritérium:

$$G = \sum_{i=1}^r * \sum_{j=1}^s \frac{(n_{ij} - n'_{ij})\chi^2}{n'_{ij}}$$

Při platnosti H0 má statistika rozdělení $\chi^2[(r-1)(s-1)]$.

- Kritický obor

$$W = \{G; G > \chi^2[(r-1)(s-1)]\}$$

- Závěr testu:

Pokud leží hodnota testového kritéria v kritickém oboru, zamítáme H0 a přijímáme H1.

- Změření síly závislosti

Pearsonův koeficient kontingence:

$$CP = \sqrt{\frac{G}{G+n}} ; CP \in (0,1)$$

Síla závislosti se poté vyhodnocuje dle Evansovi příručky, kterou navrhl pro absolutní hodnotu:

0,00 - 0,19 „velmi slabá“

0,20 - 0,39 „slabá“

0,40 - 0,59 „střední“

0,60 - 0,79 „silná“

0,80 - 1,00 „velmi silná“

Každá statistická metoda začíná počítáním jednotlivých odpovědí, tj. četností. Dotazník k této práci je vytvořen na online platformě www.survio.cz, kde se díky analytickému nástroji zpracovávání data rovnou sčítají a seskupují v grafech. Sběr dat je prováděn pomocí přímého odkazu ze sociálních sítí nebo emailu. Většina dotazníku je vyhodnocována porovnáváním a sčítáním hodnot do kontingenčních tabulek.

3 Teoretická východiska

3.1 Ekonomická krize

„Krize je jakákoliv událost nebo období, která povede nebo může vést k nestabilní a nebezpečné situaci postihující jednotlivce, skupinu, nebo celou společnost. Krize jsou negativní změny v lidských nebo enviromentálních záležitostech, zvláště když k nim dochází náhle, s malým nebo žádným varováním. Krize se tak stává testovacím obdobím s nutností improvizace.“ (Oxfordský anglický slovník, 1893)

3.1.1 Finanční krize

Podle Dvořáka při finanční krizi mluvíme o rychlém poklesu cen aktiv, kdy podniky ani spotřebitelé nejsou schopni splácet své závazky. V důsledku jejich menšího výdělku dochází k poklesu likvidity firem, popřípadě až ke krachu samotné firmy. Krach firmy znamená propouštění zaměstnanců a tím pádem zvýšenou nezaměstnanost, která způsobuje pokles státního HDP a celkové životní úrovně obyvatel. Při vymezení pojmu „finanční krize“ je podstatný fakt, že příčiny ekonomických problémů se nenacházejí v reálné ekonomice, ale vznikají ve finančním systému. Pod široký pojem „finanční krize“ se řadí krize měnová, bankovní, dluhová a systematická. (Dvořák, 2008).

3.1.2. Krize měnová

Krize měnová má mnoho definic. Např. Helísek zmiňuje „útok“ domácích i zahraničních investorů na určitou měnu ve smyslu převodu aktiv v postižené měně do aktiv v zahraničních měnách, přičemž je znehodnocen kurz postižené měny. (Helísek, 2004) Dvořákova definice zní takto: *„Jako měnová krize je označována situace, kdy dochází k prudkému a neočekávanému oslabení kurzu domácí měny. V systému pohyblivého kurzu se projeví jako výrazná depreciace nominálního kurzu. V systému pevného kurzu obvykle spekulativní útok na směnný kurz vynutí devalvací domácí měny, nebo donutí centrální banku kurz bránit. Měnová krize se tedy nemusí projevit pouze devalvací nebo depreciací, ale i jevy provázejícími úspěšnou obranu kurzu (ztráta značné části devizových rezerv, výrazné zvýšení úrokových sazeb apod.). Měnové krize v čisté podobě (bez dluhových a bankovních problémů) jsou poměrně vzácné“.* (Dvořák, 2008)

3.1.3. Krize bankovní

Dle Josefa Jílka je bankovní krize situace, kdy bankovní systém ztrácí důvěru zákazníků. Ti si chtějí vybrat své finanční prostředky co nejdříve a banka tak čelí hromadnému návalu zákazníků, takovým situacím se říká „*run na banku*“. (Jílek, 2013)

Podle Dvořáka jako bankovní krize označujeme problémy spojené s nedostatečnou likviditou, především však s insolvenčí některých, popř. většiny komerčních bank. Obdobně jako u měnových krizí se za bankovní krizi obvykle označuje nejen situace, která se přímo projeví úpadky bank, ale i situace, kdy postižené zachránila vládní intervence nebo pomoc centrální banky. (Dvořák, 2008)

3.1.4 Krize dluhová

Dle Dvořáka je pojem dluhová krize je používán převážně k označení *externích dluhových krizí*, které se projevují neschopností země splácet zahraniční dluh. Tyto případy jsou poměrně časté zejména v rozvojových zemích. Jako vnější dluhové krize jsou však označovány i případy, kdy své zahraniční dluhy nesplácí zadlužené soukromé firmy a banky. Velmi nebezpečným typem finanční krize jsou *interní dluhové krize*, které se projevují chronickou vnitřní předlužeností ekonomik, platební neschopností podniků a nárůstem objemu klasifikovaných úvěrů. Interní dluhová krize vede často k zamrznutí úvěrového trhu (*credit crunch*) s negativními důsledky pro reálnou ekonomiku. (Dvořák, 2008)

3.1.5. Systematická finanční krize

Dvořák zmiňuje, že v novějších případech ekonomických krizí se všechny výše zmíněné typy prolínaly, a proto se definoval jeden pojem nad všemi výše zmíněnými. IMF (1998, s.75) systematickou finanční krizi charakterizuje následovně: „*Systematická finanční krize je potenciálně závažné narušení finančních trhů, které zhoršuje jejich efektivní funkčnost a může mít velmi nepříznivý dopad na reálnou ekonomiku. Systematická finanční krize např. může zahrnovat měnovou krizi, ale měnová krize nemusí nutně zahrnovat vážné narušení domácího platebního systému, a to nemusí znamenat systematickou finanční krizi.*“ (Dvořák, 2008)

3.2 Koronakrize

Pandemie koronaviru přišla v roce 2019 z Asie, ohniskem nákazy se stal Wu-chan. Prvním oficiálním nakaženým se dle zdroje Soth China Morning Post stal 17.listopadu 2019 55letý muž. (Bryner, 2020) Podle zpráv seznamu se první případ v Evropě objevil 24. ledna 2020, zpětně ale analýza vzorků prokázala přítomnost koronaviru v Itálii už v listopadu 2019. (Seznam zprávy, 2021) Dle serveru ct.24 se v Česku se prvními nakaženými stali 3 turisté 1.března 2020, kteří se vrátili z lyžování v Itálii, kde se v tu dobu nemoc šířila nejrychleji. (ct.24, 2020) V tuto dobu šlo do popředí zdraví a bezpečí obyvatel, a tak vlády postižených zemí začaly vydávat opatření, kdy kvůli izolaci nakažených a zamezení šíření viru bylo nutné výrazně omezit běžný chod firem. Některé státy se dokonce uchýlovaly k uzavírání hranic cizincům i k úplnému lockdownu¹. Šíření nemoci covid-19 tak přerostl v globální ekonomickou krizi.

Podle Webbera krize, kromě mnoha dalších pojmů, souvisí s přijutím slova „*problém*“. Problém nám označuje propast mezi stavem pozorovaným a požadovaným (Webber, 1973) „*Taková propast je přítomna i v každé krizi, např. mezi rychle rostoucím počtem lidí, kteří se nakazili koronavirem, a obecným přáním, aby byla populace zdravá. Taková mezera mezi stavy ale ještě není postačující podmínkou pro definování krize. Abychom mohli hovořit o krizi, je nezbytných mnoho dalších složek: nejistota, naléhavost a hrozba.*“ (Boin & 't Hart, 2007)

Nejistota znamená, že není možné předvídat, co se stane, když se bude či nebude jednat. Verena Brinks tvrdí, že v případě korony je nejistota způsobena nedostatkem znalostí (např. o způsobech infekce, přenášení, nespecifických symptomech, asymptomatických pacientech), nedostatkem prostředků proti epidemii (absence léků, očkování), a neurčitostí časového horizontu (kdy budou léky, očkování). Druhá složka, naléhavost, odkazuje na nutnost jednat i přes vysokou míru nejistoty. V krizi neexistuje nečinnost, protože jen zhorší už tak vážnou situaci. A protože se jednání odehrává v podmínkách nejistoty, akce mají silný improvizací charakter. Poslední složkou krize je existenční hrozba vysoce ceněného společenského majetku. Koronavirová pandemie neohrožuje pouze zdraví a životy široké části populace, ale ohrožuje i ekonomické zájmy a politiku. (Verena Brinks, 2020)

Dle Waltera Ötsche má koronavirová krize zásadní význam pro budoucnost naší společnosti. Všeobecně již byl zaveden a přijat následující výklad koronakrize:

¹ Lockdown v překladu znamená „uzamčení“, ve volném překladu pak tzv. plošná karanténa. V praxi se jedná o omezování volného pohybu osob mimo místa svého bydliště. Omezování s sebou nese další negativní efekt: zmrazení ekonomiky, anglicky označované jako „shutdown“.

1. Koronavirová krize je přirozená událost, která se objevila náhle a nečekaně, neoklasičtí ekonomové tento jev nazývají „exogenní šok“. Tento pojem vznikl mimo ekonomický systém a nemá s ním nic společného;
2. tato krize bude trvat krátkou dobu;
3. státy se musí zaměřit na co nejrychlejší překonání krize;
4. pomocí prostředků, které mají k dispozici, se to podaří;
5. brzy se budeme moci vrátit do žádoucího předkronavirového stavu „normality“.

Walter Ötsch ale tvrdí, že takový výklad je chybný a bude mít katastrofální následky. Koronavirová krize se nedá označit za čistě přírodní jev. Je to přírodní událost, ale především je to společenská událost. V každé zemi je nyní pod drobnohledem kvalita společnosti. Průběh pandemie ukáže, jak společnost funguje. I kdyby se v každé zemi podařilo podrobně popsat sociální prostředí, tak tyto informace budou nedostatečné, protože koronavirová krize je krize celosvětová. I když je očividně globální systém ekonomiky efektivní a ekonomické indikátory rostoucí, tak „*koronavirový šok*“ ukazuje, jak je zároveň zranitelný a stává se nestabilním. Ötsch mluví o přetváření „*skořápky*“ a interní struktury ekonomiky. V roce 2008 se zjistilo, jak moc je nestabilní světový finanční systém. „*Koronavirový šok*“ v roce 2021 jen dokazuje, jak moc je ekonomický systém zranitelný v globálním měřítku. V takové společnosti není dostatek rezerv. Nadbytek peněz a přemíra bohatství neposkytuje naprosté většině lidí to, co pro pohodlný život potřebují. Firmy i domácnosti neustále ekonomicky „*přežívají*“ a nedokážou se vyrovnat s delším výpadkem příjmů, což odkazuje na chudé lidi v bohaté společnosti, a především na chudé lidi z rozvojových zemí, kteří jsou zvyklí na život plný konstantního stresu ohledně vyžití. (Ötsch, 2020)

3.2.1. Socio-ekonomické dopady koronakrize ve světě

Vlády postižených států improvizovali různě. Mnoho zemí vyvinulo zdravotní, ekonomická a sociální opatření, která měla minimalizovat šíření koronaviru a zmírňovat krizi. Pro boj s koronavirem bylo použito několik různých strategií. Jako světově nejúspěšnější se považuje model Izraele, Tchaj-wanu a Jižní Korey bez provádění opatření zásadně zasahujících do života občana. „*Bez ohledu na to, jaký druh strategie boje byl použit, koronavirus vždy silně narušil národní ekonomiky, politiky i sociální aktivity. To má za důsledek ovlivnění nejen akciových trhů, ceny ropy a dalších surovin, ale také fiskální a monetární politiky, hrubé národní produkce, obchodní politiky, hospodářského cyklu, zaměstnanosti a sociální sféry.*“ (Karabag, 2020)

Dle studie Sarah Harperové v roce 2020 data z Evropy a USA ukazovali prudký pokles porodnosti. Např. Francie zaznamenala v lednu 2021 pokles porodnosti o 13,3 %, což je největší meziměsíční pokles za 45 let. Klasickou reakcí na pandemii je strmý pokles porodů, následovaný postupným nárůstem, tzv. baby-boomem. Pandemie covid-19 však zasahovala hlavně starší část populace. Touha nahradit zemřelé děti nebo povinnost reprodukce vzhledem k vysoké úmrtnosti mladých vrstevníků není tím pádem mezi populací v plodném věku přítomna. Dle výzkumu Harperová soudí, že mnoho zemí zažije období klesající porodnosti a nižší průměrné délky zdravého života v porovnání s tím, kdyby pandemie vůbec nevznikla. (Harper, 2021)

Rychlé šíření pandemie vedlo k vysoké úmrtnosti, a proto negativně ovlivnilo duševní zdraví populace. V důsledku toho se zvyšuje míra příznaků depresí, úzkostí, posttraumatických stresových poruch, frustrace i sebevražd.

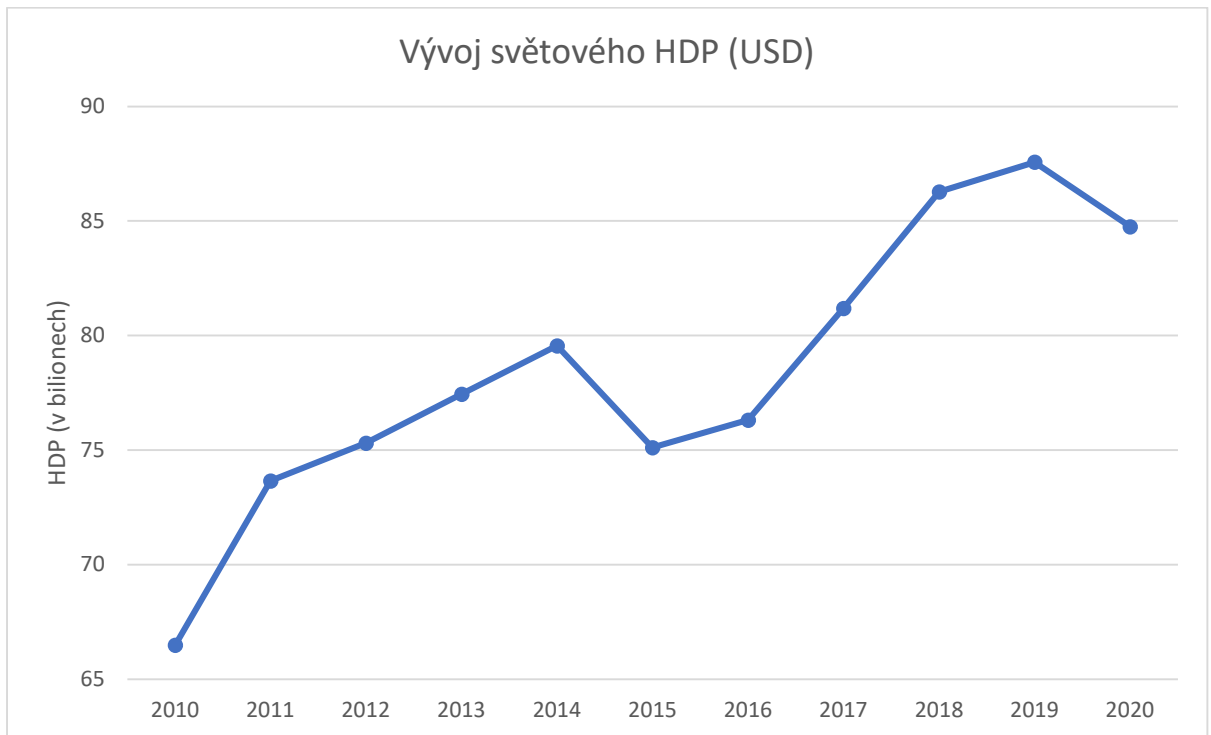
Po celém světě přišlo v době pandemie miliony dospělých o pracovní místa, míra nezaměstnanosti oproti předešlému klesajícímu trendu od roku 2010 výrazně stoupla (viz Graf 1). Pandemie ovlivnila vývoj světového HDP v USD (viz Graf 2), které v roce 2020 pokleslo pod úroveň z roku 2018.

Graf 1-Světová míra nezaměstnanosti 2010-2020

Zdroj dat: Světová databanka, vlastní zpracování

Graf 2- Vývoj světového HDP (USD)

Zdroj dat: Světová databanka, vlastní zpracování

Obrázek 1 popisuje dopady koronakrize na jednotlivé sektory ekonomiky v polovině roku 2020. Poradenská společnost Simon-Kucher & Partners sestavila semafor odvětví ve kterém ukazuje, jak světové ekonomiky překonávají koronakrizi. Autoři čtyřdimenzionální analýzy určili čtyři kvadranty, do kterých podniky zařadili a které definují jejich pozici v "postkoronasvětě": prosperující, přetížené, utlumené a ohrožené. (Simon-Kucher & Partners)

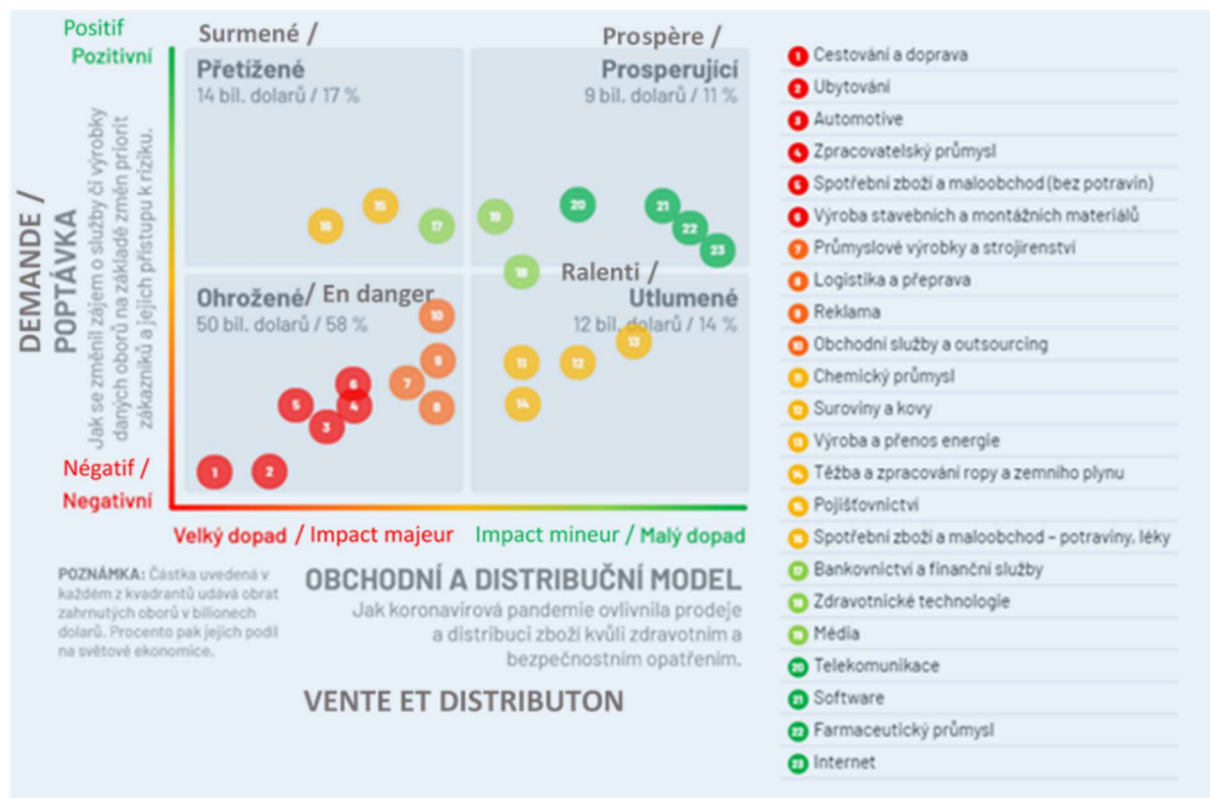
Mezi **ohrožené obory** se řadí automobilový průmysl, zpracovatelský průmysl, ale i výroba nepotravinářského spotřebního zboží.

Mezi **utlumené obory** patří například chemický průmysl, výroba a rozvody elektřiny či těžba a zpracování ropy a zemního plynu. Tyto obory nemají problém s distribucí, ale kvůli krizi mají sníženou poptávku.

Mezi **prosperující obory** patří farmacie, telekomunikace, vývoj softwaru či internetové služby.

Mezi **obory přetížené** se řadí maloobchod s prodejem potravinářského zboží, bankovníctví a pojišťovnictví. Zájem o výrobky či služby těchto sektorů je tak velký, že ho podniky nedokážou plnit a jejich fungování to přetěžuje.

Obrázek 1 - Dopady koronakrize na jednotlivé sektory ekonomiky po koronaviru k datu 20.8.2020

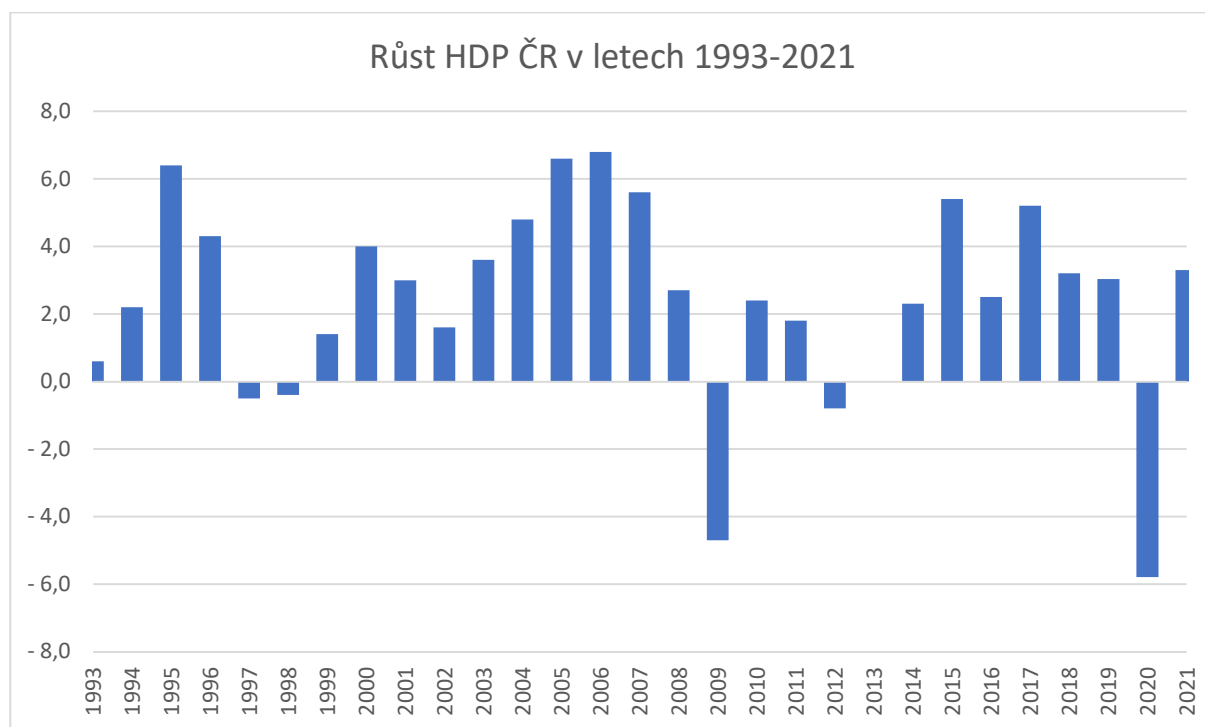
Zdroj obrázku: www.zpravy.aktualne.cz

3.2.2. Koronakrize v České republice

V České republice docházelo k průběžnému zavádění plošných i lokálních opatření, týkajících se ze začátku hlavně cestovního omezení, zavedení testování, namátkových lékařských kontrol na hranicích, krátce na to i zákaz shromažďování veřejnosti, tzn. přímé omezování provozu velkého množství sektoru služeb, jako jsou cestovní ruch, pohostinství a maloobchod. Velký vliv na propad české ekonomiky mělo vyhlášení nouzových stavů, mezi únorem 2020 a únorem 2022 celkem 5x.

Dle predikcí z roku 2020 se předpokládal vliv koronakrize na všechny úrovně ekonomiky od nezaměstnanosti až po schopnost menších podnikatelů udržet si firmy. Jiří Pehe tvrdí, že zásadní dopad měla mít na schopnost lidí platit nájmy, splácet půjčky, hypotéky, i na schopnost firem splácet úvěry. Ve svých zprávách z června 2020 OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj) předpokládala pokles českého HDP v důsledku koronakrize nejhlubší mezi všemi členy OECD, a to až o 9 %. (Pehe, 2020) Dle ČSÚ se nakonec jednalo o propad pouze o 5,8 %). Přesto se však jednalo o největší pokles HDP od dob vzniku samostatného Českého státu (viz Graf 3).

Graf 3 - Růst HDP ve stálých cenách v letech 1993-2021

Zdroj dat: ČSÚ, vlastní zpracování

Podle již jednou zmíněné studie společnosti Simon-Kucher & Partners patří ČR mezi země s velkým podílem sektorů, které jsou krizí negativně ovlivněny kvůli své struktuře HDP, kde je procentuálně nejvíce zastoupen zpracovatelský průmysl. (Simon-Kucher & Partners)

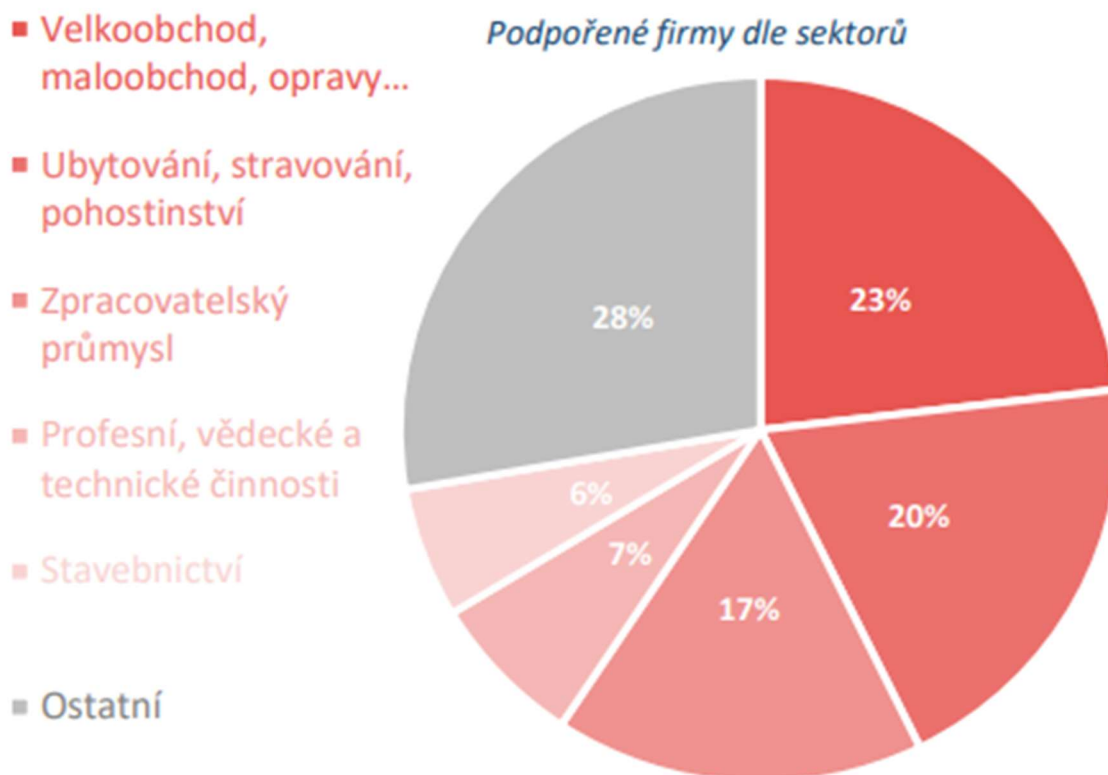
V České republice byl vládou zaveden na podporu ekonomiky program Antivirus, který zčásti pomáhal financovat podnikatelům mzdové i provozní náklady a pomáhal udržet pracovní místa². Dle ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen MPSV) bylo celkem podpořeno 1 073 133 zaměstnanců. Z hlediska statistiky firem a podnikatelů byla finanční podpora poskytnuta ze 70 % mikropodnikům, z 25 % malým podnikům. Pouhých 5 % pak tvořily firmy se 100 a více zaměstnanci. Tento program byl zaveden hlavně na ochranu drobných podnikatelů, kteří tvoří největší část ekonomiky České republiky. Byly zavedeny i další podpůrné programy, jako např. dotační programy Covid, kompenzační bonusy, odložení povinnosti elektronické evidence tržeb, daňové úlevy, mimořádná finanční pomoc MOP covid-19, krizové ošetřovné, nebo příspěvek zaměstnancům při nařízené karanténě. Důležitým opatřením se stal také zákon Lex Covid, který přinesl možnost odkladu firemních závazků a pozastavení exekucí.

Dle analýzy MPSV se v ČR pandemie nejvíce dotkla ubytovacích a stravovacích služeb a zpracovatelského průmyslu. Podle dat ČSÚ klesla mezi rokem 2019 a 2020 celková produkce o 5,8 %, přičemž zpracovatelský průmysl poklesl o 8 % a stravovací a ubytovací služby o 41 %. A proto tato odvětví patřila spolu s obchodními činnostmi (velkoobchod, maloobchod)³ mezi nejvíce státem podpořené (viz Obrázek 2)

² U průměrného podpořeného zaměstnance MPSV přispělo na více než čtyři jeho měsíční výplaty a tím se pomohlo udržet místa více než každému 3. zaměstnanci v soukromé sféře. V průměru MPSV pomohlo vyplatit téměř 4,5 milionu náhrad mezd.

³ Trend v maloobchodě se v roce 2021 vrátil na stejné tempo růstu jako před pandemií. Protiepidemická opatření nejvíce dopadla na prodej oblečení a obuvi. Z omezení maloobchodního prodeje nejvíce těžily nákupy přes internet.

Obrázek 2 - Státem podpořené firmy dle sektorů

Zdroj obrázku: Ministerstvo práce a sociálních věcí, Analýza programu antivirů

Z hlediska trhu práce nezaměstnanost vzrostla z 3 % v březnu na 3,7 % v červnu roku 2021. I když je nárůst nezaměstnanosti zřetelný, tak si Česká republika udržela nejnižší míru nezaměstnanosti ze všech zemí EU.

V tabulce č. 1 (viz Tabulka 1), která vychází z dat ISPV je vidět meziroční úbytek odpracované doby ve všech sekcích CZ-NACE, kromě zemědělství. To se dá jednoduše přisuzovat karanténám a vládním omezením provozu jednotlivých podniků. Při porovnání průměru měsíční mzdy z roku 2019 a 2020 je záporný meziroční rozdíl vidět v sekcích:

- Ubytování, stravování a pohostinství,
- Kulturní, zábavní a rekreační činnosti,
- Činnosti v oblasti nemovitostí;
- Výroba a rozvod elektřiny a vody.

Meziroční rozdíl číselně není nikde tak markantní, právě díky podpoře těchto zasažených sektorů státem. Z tohoto porovnání vychází jako nejhůře postižená Kultura, zábava a rekreační činnost.

Tabulka 1 - Meziroční rozdíly ve mzdách a odpracované době 2019, 2020

sekce CZ-NACE		odpracovaná doba- meziroční změna		průměr měsíční mzdy 2020 Kč/měs	
		hod/měs	%	2020	2019
A	Zemědělství, lesnictví a rybářství	0,2	100,2	29775,4	29089,7
B	Těžba a dobývání	-1,7	98,7	40318,1	39749,0
C	Zpracovatelský průmysl	-20,4	85,6	36841,4	36217,2
D	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	-0,6	99,6	51634,3	51166,5
E	Zásobování vodou, činnosti související s odpady	-3,8	97,3	34172,2	33118,1
F	Stavebnictví	-8,3	94,6	32678,9	31891,0
G	Obchod, opravy motorových vozidel	-13,8	90,6	34316,0	33723,5
H	Doprava a skladování	-15,1	89,6	33336,1	33274,1
I	Ubytování, stravování a pohostinství	-63,6	56,4	20874,9	21509,8
J	Informační a komunikační činnosti	-3,2	97,8	62311,1	60345,4
K	Peněžnictví a pojišťovnictví	-3,7	97,4	67611,9	61425,7
L	Činnosti v oblasti nemovitostí	-15,0	89,6	30802,2	31454,3
M	Profesní, vědecké a technické činnosti	-9,0	93,8	43677,8	43316,4
N	Administrativní a podpůrné činnosti	-20,8	85,4	26520,3	24784,2
O	Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	-3,0	97,9	53854,4	50768,0
P	Vzdělávání	-5,5	96,4	41242,8	42553,4
Q	Zdravotní a sociální péče	-9,4	93,6	36632,3	34631,8
R	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	-21,6	85,5	30795,2	32582,7
S	Ostatní činnosti	-15,0	89,4	27318,4	27285,3
CELKEM ČR		-13,9	90,4	36920,8	35854,7

Zdroj dat: Archiv ISPV, IS o průměrném výdělku za rok 2019, 2020, vlastní zpracování

Jak moc opatření i podpora státu ovlivnila ekonomickou situaci jednotlivců ve zkoumaném okrese Prachatice, bude tato práce zkoumat v dotazníku.

4 Empirická část

4.1 Socio-ekonomická analýza okresu Prachatice

4.1.1. Geografie

Okres Prachatice leží v jihozápadní části Jihočeského kraje. Sousedí s okresem Klatovy (Plzeňský kraj) a s okresem Strakonice (Jihočeský kraj). Na východní straně má společnou hranici s okresem České Budějovice, na jihovýchodě pak s okresem Český Krumlov. Na jihu sousedí okres v oblasti Nové Pece a Třístoličnicku krátkou hranicí s Rakouskem a na jihozápadě tvoří přirozenou hranici podél Šumavy se Spolkovou republikou Německo. Okres Prachatice se řadí svou velikostí 1377 km² na čtvrté místo v Jihočeském kraji.

Pohoří Šumava, která je od 20.3.1991 vyhlášena také národním parkem, tvoří značnou část samotného reliéfu. Zasahuje do okresu z jihozápadu a volně ustupuje severovýchodním směrem. Díky národnímu parku se v okrese nachází turistické oblasti jako např. Kvilda, která je zároveň nejvýše položenou obcí České republiky, Borová Lada nebo Nové Hutě.

V úseku pod Mrtvým Luhem, cca 9 km od Volar, zde soutokem Studené a Teplé Vltavy vzniká nejdelší česká řeka Vltava. Dále územím okresu protéká řeka Blanice, která je u Husince přehrazena. V neposlední řadě Vimperkem protéká řeka Volyňka, která je důležitým přítokem řeky Otavy.

4.1.2. Administrativní členění

Poslední změna hranic okresu proběhla v roce 2016 (viz Obrázek 3). Okres je rozdělen na 2 obvody obcí s rozšířenou působností, a to Vimperk a Prachatice. Dle MVČR od 1.1.2021 přešel v účinnost nový zákon, který mění chápání administrativního členění. Od tohoto data jsou základními jednotkami územně správního členění Správní obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP), se kterými stát do budoucna počítá jako se stěžejními pro výkon všeobecné veřejné správy. S okresy počítá již jen jako s evidenčními jednotkami. Na ČSÚ data z roku 2021 uváděna za SO ORP, a nikoliv za okresy, tzn. za Vimperk a Prachatice zvlášť. V případě, že práce uvede i data za rok 2021, jsou v analýze rovnou sčítána a v práci zohledňována jako okres.

Obrázek 3 - Administrativní členění okresu Prachatice k 1.1. 2016

Zdroj: obrázku: ČSÚ, Mapy a kartogramy, Administrativní mapy okresů

4.1.3. Obyvatelstvo

Tato kapitola je podrobně zaměřená na obyvatelstvo okresu Prachatice. Hlavním pramenem dat jsou demografické ročenky ČSÚ za roky 2010-2020. Z údajů demografických procesů, jako jsou natalita, mortalita, sňatečnost a rozvodovost, přirozený přírůstek a úbytek a migrace jsou za pomoci grafů představeny vybrané charakteristiky obyvatelstva prachatického okresu, přičemž tyto charakteristiky jsou porovnávány s vyššími územními celky, tj. s Jihočeským krajem a Českou republikou.

K 31.12.2020 v okrese bydlí 50 779 obyvatel. Největšími městy v okrese jsou k datu 1.1. 2021 Prachatice (10 706 obyvatel), Vimperk (7 400 obyvatel), Volary (3 738 obyvatel) a Netolice (2 559 obyvatel). Nejmenší obcí je obec Lužice s 37 obyvateli. Z tabulky (viz Tabulka 2) je zřejmé, že zkoumaný okres je v porovnání s ostatními okresy Jihočeského kraje nejméně osídlený. Nachází se zde celkem 65 obcí, z čehož pouze 6 má status města.

Tabulka 2 - Srovnání okresu Prachatice s ostatními okresy v Jihočeském kraji za rok 2020

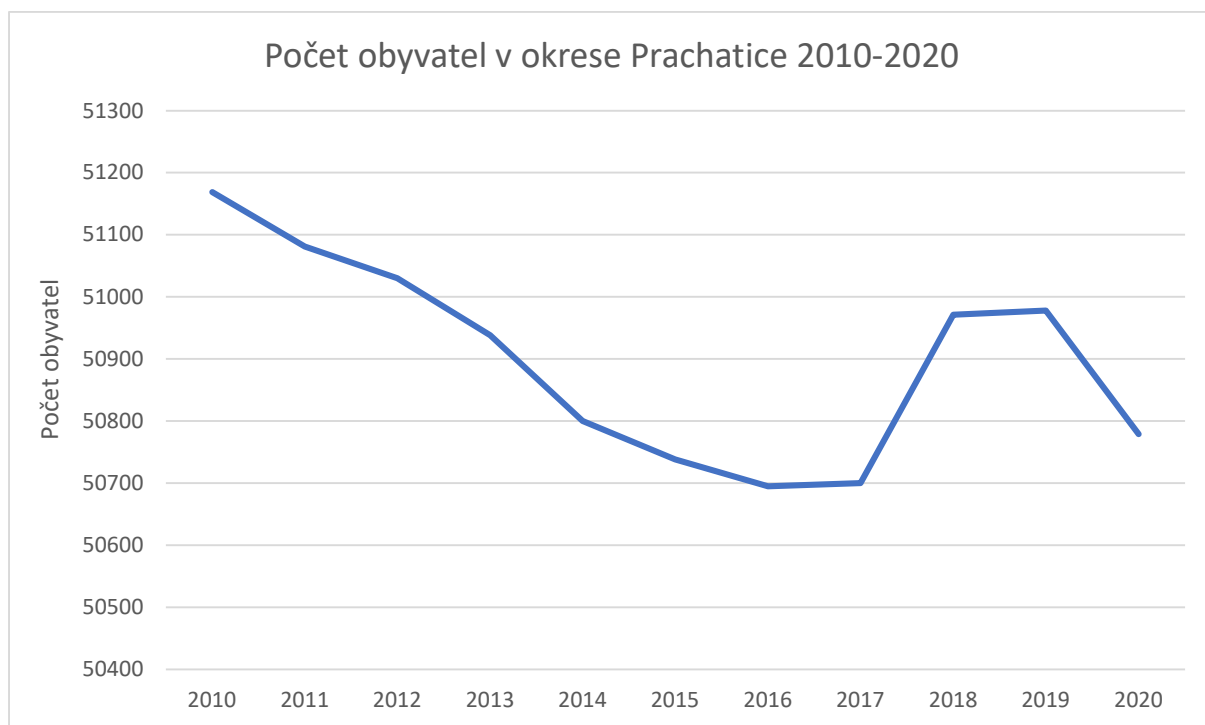
Kraj	Rozloha v km ²	Počet obyvatel	Počet obcí	Počet měst	Hustota zalidnění (obyvatel/ km ²)
Jihočeský kraj	10 058	644 083	624	56	64
České Budějovice	1 638	195 903	109	9	119,6
Český Krumlov	1 614	61 556	47	7	38,1
Jindřichův Hradec	1 944	90 692	106	13	46,7
Písek	1 127	71 587	75	5	63,5
Prachatice	1 377	50 978	65	6	37,0
Strakonice	1 032	70 772	112	7	68,6
Tábor	1 326	102 595	110	9	77,3

Zdroj: Demografická ročenka, Demografická příručka 2020, ČSÚ

4.1.3.1. Vývoj a pohyb obyvatelstva se zaměřením na rok 2020

V okrese Prachatice je od roku 2010 až do roku 2017 sledován *klesající* trend počtu obyvatel. Od roku 2017 do roku 2020 je pozorován značný nárůst obyvatelstva, téměř o 300 obyvatel. S příchodem pandemie v roce 2020 je skutečně patrný větší a rychlejší úbytek obyvatelstva. Z roku 2019 na rok 2020 se jedná o snížení počtu o 199 obyvatel, na rozdíl od rostoucí tendence v předchozích letech (viz Graf 4).

Graf 4-Vývoj počtu obyvatel v okrese Prachatice v letech 2010-2020

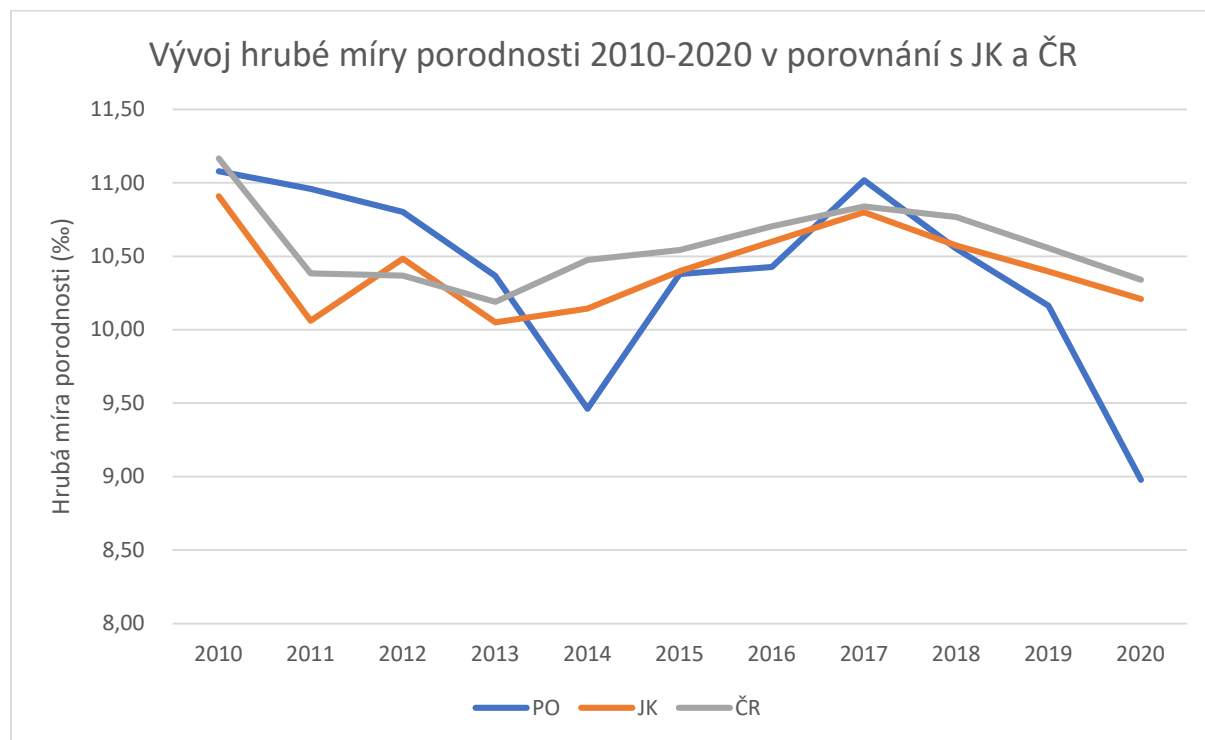
Zdroj: Demografická ročenka okresu Prachatice, ČSÚ, vlastní zpracování

4.1.3.1.1. Porodnost

V Graf 5 je porovnána dopočtená hrubá míra porodnosti, která udává počet živě narozených dětí na 1000 obyvatel středního stavu. Z grafu je zřejmé, že Prachatický okres je od roku 2014, vyjma roku 2017, stále pod průměrem Jihočeského kraje i celé České republiky. Z roku 2019 na rok 2020 je viditelný větší propad, kdy se v Prachatickém okrese narodilo průměrně pouze 8,98 dětí na 1 000 obyvatel, zatímco v Jihočeském kraji i v České republice se narodilo průměrně 10,21 a 10,34 dětí na 1 000 obyvatel. Prachatický okres je na tom tedy z hlediska natality v porovnání s vyššími územními celky hůř. Dle MUDr. Františka Stránského (člen představenstva Prachatické nemocnice) dlouhodobě velká většina rodiček z Vimperska jezdí rodit do Nemocnice Strakonice, a.s., a z Netolicka do Českých Budějovic. V roce 2020 v Prachatickém okrese bylo registrováno jen 199 novorozenců, což ale způsobilo tak malou

porodnost, nedokáže posoudit. I když je při pandemii obvyklý pokles porodnosti a následný „baby boom“, Sarah Harperová tvrdí, že tentokrát nenastane, protože pandemie zasahuje jen stárnoucí obyvatelstvo a není tedy potřeba „náhrada mladé generace“. (Harper 2020) Z celorepublikové analýzy z roku 2021 z ČSÚ vyplývá, že opravdu žádný „baby boom“ nenastal a porodnost se drží ve svých obvyklých hodnotách.

Graf 5 - Vývoj hrubé míry porodnosti 2010–2020 v porovnání s Jihočeským krajem a Českou republikou

Zdroj dat: Demografická ročenka 2010-2020, ČSÚ Praha, 2020, vlastní zpracování

4.1.3.1.2. Úmrtnost

V Graf 6 je porovnána dopočtená hrubá míra úmrtnosti, která udává počet úmrtí na 1 000 obyvatel středního stavu. Z grafu je vidět, že v porovnání s Jihočeským krajem a Českou republikou měl okres Prachatice v roce 2020 nadprůměrnou úmrtnost., 13 úmrtí na 1 000 obyvatel. Zvýšená úmrtnost oproti dřívějším rokům je jasně patrná u všech zkoumaných územních celků. Identifikování příčiny vyšší úmrtnosti ve zkoumaném okrese v poměru s ostatními územními celky není jednoduché. Okres Prachatice měl k 1.1. 2020 druhý nejmenší podíl obyvatelstva ve věku 65+, i přes to má ale v roce 2020 druhou největší úmrtnost na covid-19 v kraji (viz Tabulka 3). MUDr. František Stránský (člen představenstva nemocnice Prachatice) říká:

„Koncem března roku 2020 začala i v naší republice pandemie covid-19 – až do září téhož roku byli všichni pozitivně testovaní pacienti, s průběhem, který vyžadoval hospitalizaci,

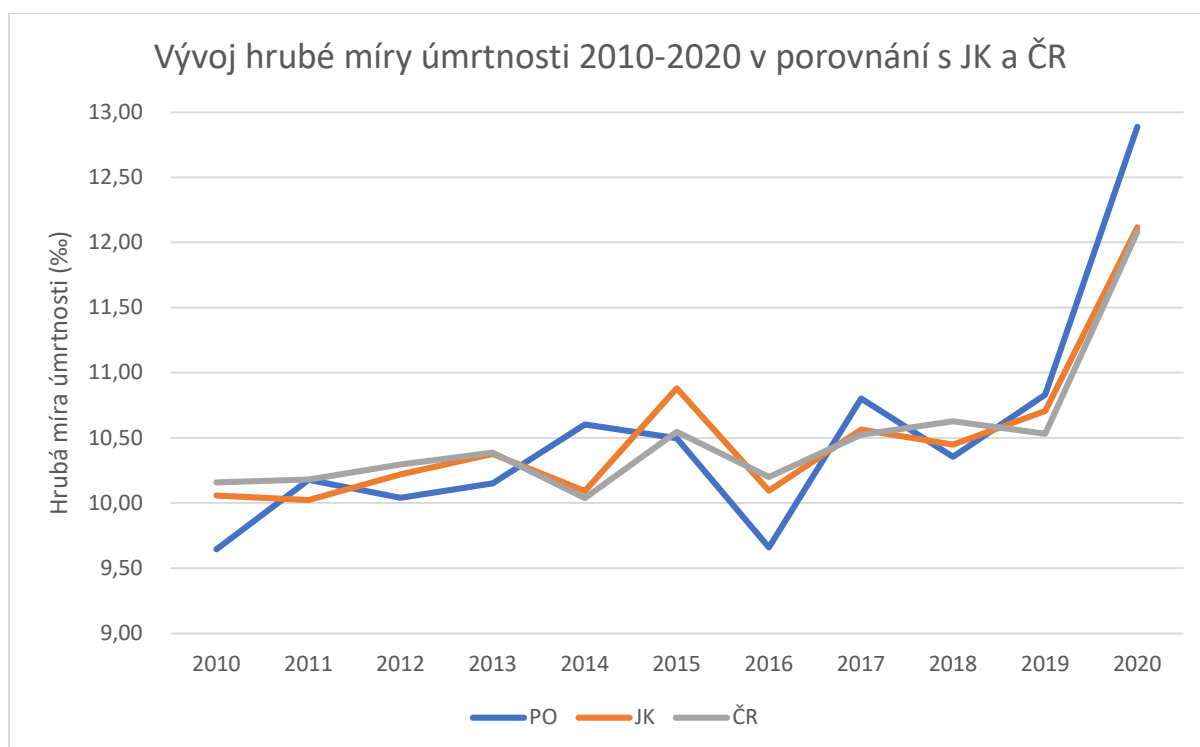
přijati na infekčním oddělení České Budějovice, a.s. a v nemocnici Tábor, a.s. Po dosažení počtu cca 150 hospitalizovaných, pak byli pacienti od konce září přijímáni i ve zbylých okresních nemocnicích Jihočeského kraje. V naší nemocnici za období od konce září do 31.12.2020 zemřelo 75 pacientů, v drtivé většině 65+. Od ostatních nemocnic Jihočeského kraje se naše nemocnice neliší. A to mluvím pouze o hospitalizovaných pacientech. Nemohu říct, proč v okrese Prachatice zemřelo nejvíce pacientů s pozitivním PCR testem.“ (viz příloha 1, str.1)

Tabulka 3 - Hrubá míra úmrtnosti na covid-19 za rok 2020.

okres	střední stav obyvatelstva	úmrtnost na covid-19	hrubá míra úmrtnosti na covid-19 ‰
Tábor	102622	163	1,588353375
Prachatice	50903	75	1,453745359
Strakonice	70592	100	1,416591115
Písek	71526	95	1,328188351
Český Krumlov	61431	45	0,732529179
České Budějovice	196276	126	0,641953168
Jindřichův Hradec	90409	56	0,61940736
Jihočeský kraj	643759	659	1,023675009
Česká republika	10700155	10539	0,984939003

Zdroj: Demografická ročenka České republiky, ČSÚ, 2020, vlastní zpracování

Graf 6 - Vývoj hrubé míry celkové úmrtnosti 2010-2020 v porovnání s Jihočeským krajem a Českou republikou

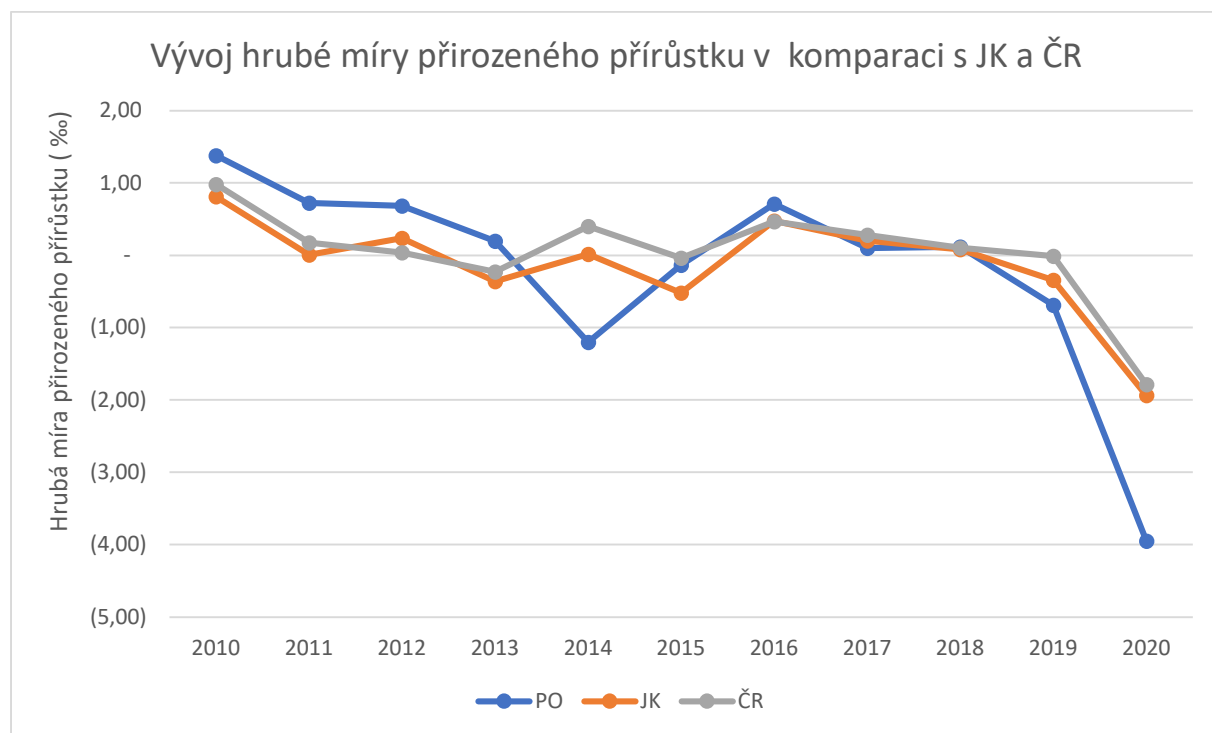

Zdroj: Demografická ročenka České republiky, ČSÚ, 2020, vlastní zpracování

4.1.3.1.3. Přirozený přírůstek

Z výše uvedených grafů zkoumajících porodnost a úmrtnost v okrese lze vyčíst, že v roce 2020 hrubá míra úmrtnosti převyšovala hrubou míru porodnosti. Zatímco předchozí roky se, kromě roku 2014, přirozený přírůstek zásadně nevychyloval, v roce 2020 se hrubá míra přirozeného přírůstku dostala až na -4 ‰. V porovnání s Jihočeským krajem a Českou republikou je na tom okres Prachatice opět hůř, což je způsobené právě větší úmrtností a menší porodností, ale vzhledem k vyjádření MUDr. Františka Stránského to může být považováno za náhodný jev (viz Graf 7).

Graf 7 - Vývoj hrubé míry přirozeného přírůstku v komparaci s Jihočeským krajem a Českou republikou

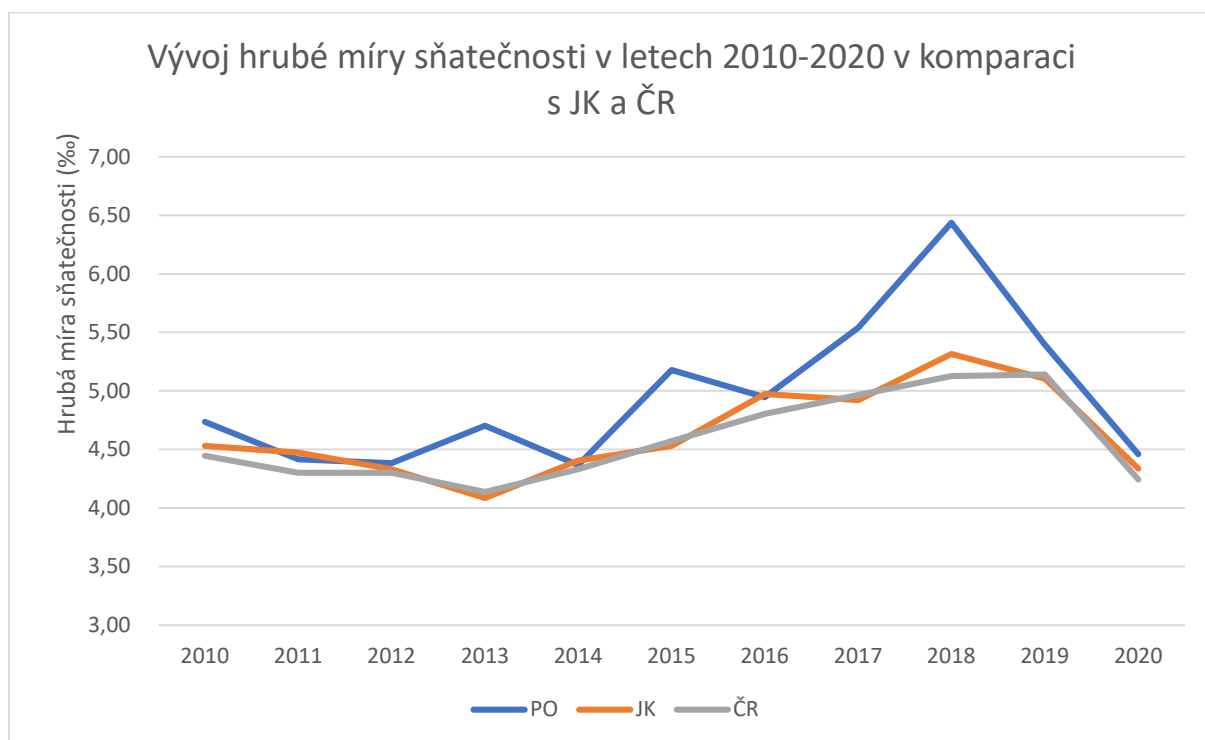

Zdroj: Demografická ročenka České republiky, ČSÚ, 2020, vlastní zpracování

4.1.3.1.5. Sňatečnost a rozvodovost

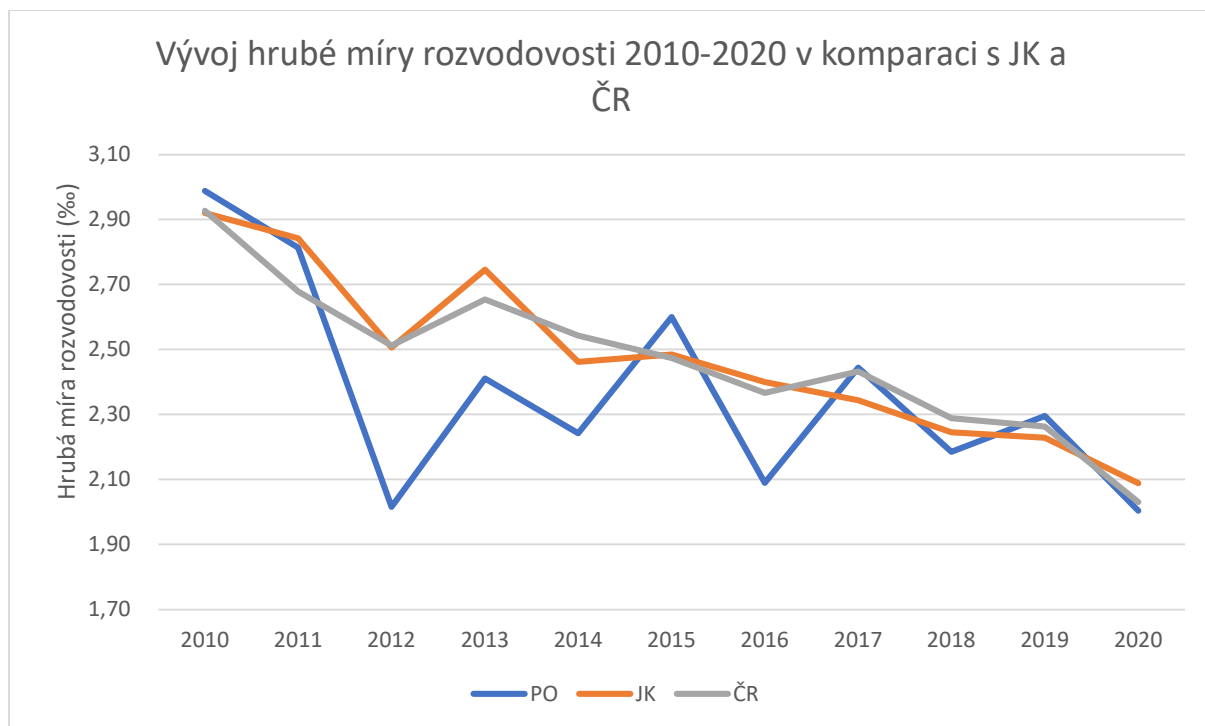
Dle grafu (viz Graf 8) je vidět mírný dlouhodobý nárůst počtu uzavřených manželství až do roku 2018, jak ve zkoumaném okrese, tak i v Jihočeském kraji a v České republice. Rozvodovost v JK a ČR (viz Graf 9) dlouhodobě klesá, v okrese Prachatice nemá žádný pravidelný trend. Uzavírání sňatků a rozvodovost se nezdá být pandemií napřímo ovlivněná, což je překvapivé, protože restriktce zasahovaly i do samotného procesu uzavírání sňatků a z důvodu izolace byla očekávána vyšší míra rozvodovosti.

Graf 8 - Vývoj hrubé míry sňatečnosti v letech 2010-2020 v komparaci s JK a ČR

Zdroj: Demografická ročenka České republiky, ČSÚ, 2020, vlastní zpracování

Graf 9 - Vývoj hrubé míry rozvodovosti v letech 2010-2020 v komparaci s JK a ČR

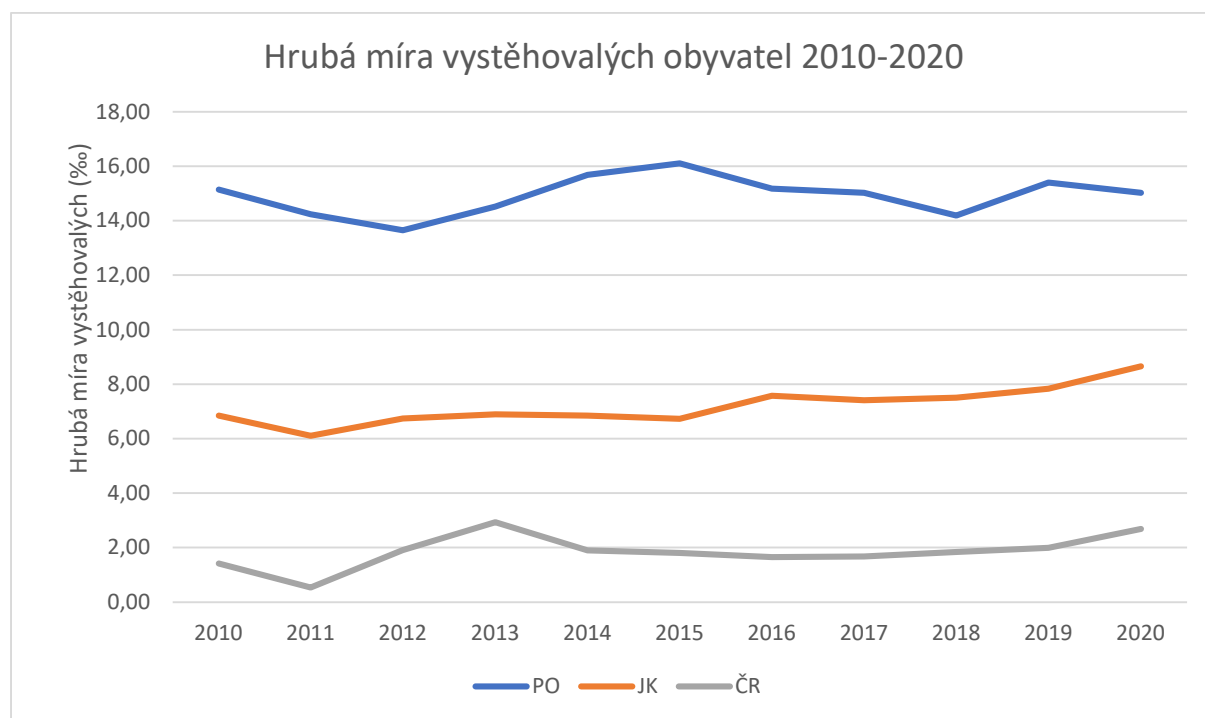
Zdroj: Demografická ročenka České republiky, ČSÚ, 2020, vlastní zpracování

4.1.3.1.5. Migrace

Z následujících dvou grafů (viz Graf 10, Graf 11) lze vyčíst, že v Prachatickém okrese se míra vystěhovalých pohybuje dlouhodobě v hodnotách 14-16 vystěhovalých lidí na 1000 obyvatel. Obecně se více lidé stěhují v rámci menšího regionu. Míra přistěhovalých od roku 2010 vykazovala velmi podobné hodnoty, mezi 12 až 16, ale má rostoucí trend až do roku 2018, kdy dosáhla na 20 přistěhovalých na 1000 obyvatel. Od roku 2018 je poměr relativně vyrovnaný. Nezdá se, že by covid-19 jakkoliv výrazně tyto trendy ovlivňoval.

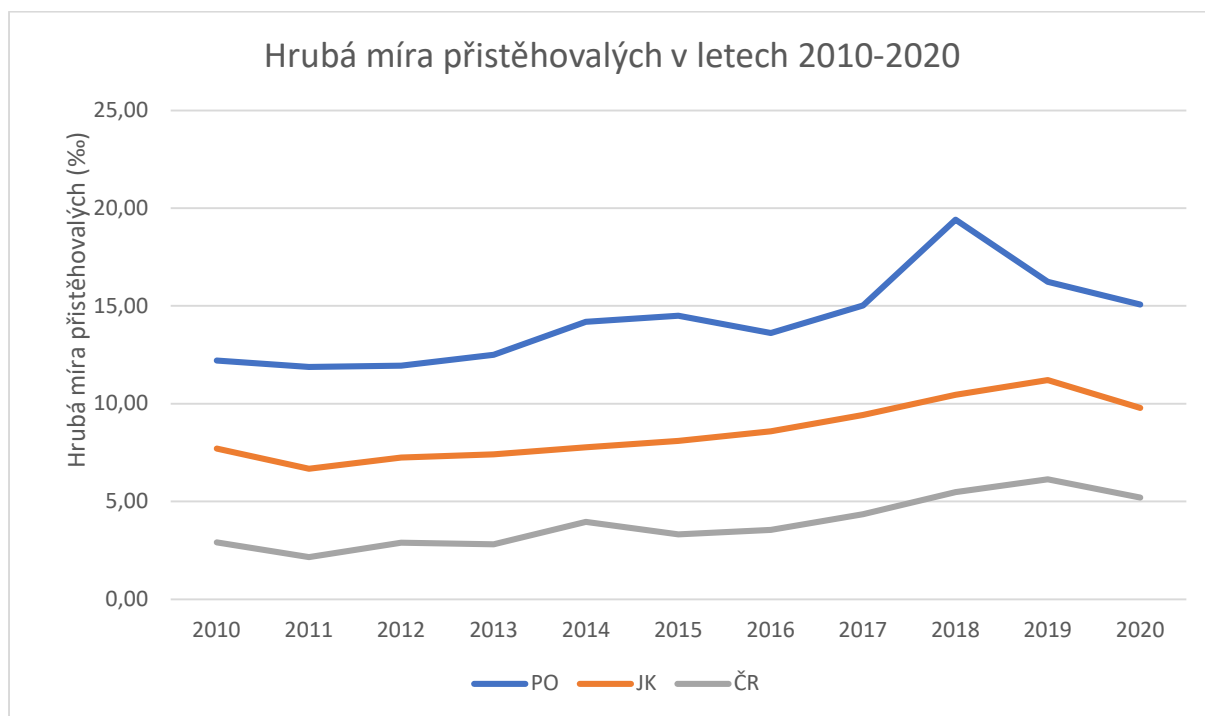
Dle grafu č. 12 (Graf 12) měl v letech 2010-2016 Prachatický okres záporné migrační saldo, tzn. že lidé se z okresu spíše stěhovali ven. Od roku 2017 do roku 2020 se hrubá míra migračního salda drží v kladných hodnotách. V letech 2016-2018 je zřejmá oblíbenost regionu.

Graf 10- Hrubá míra vystěhovalých obyvatel 2010-2020

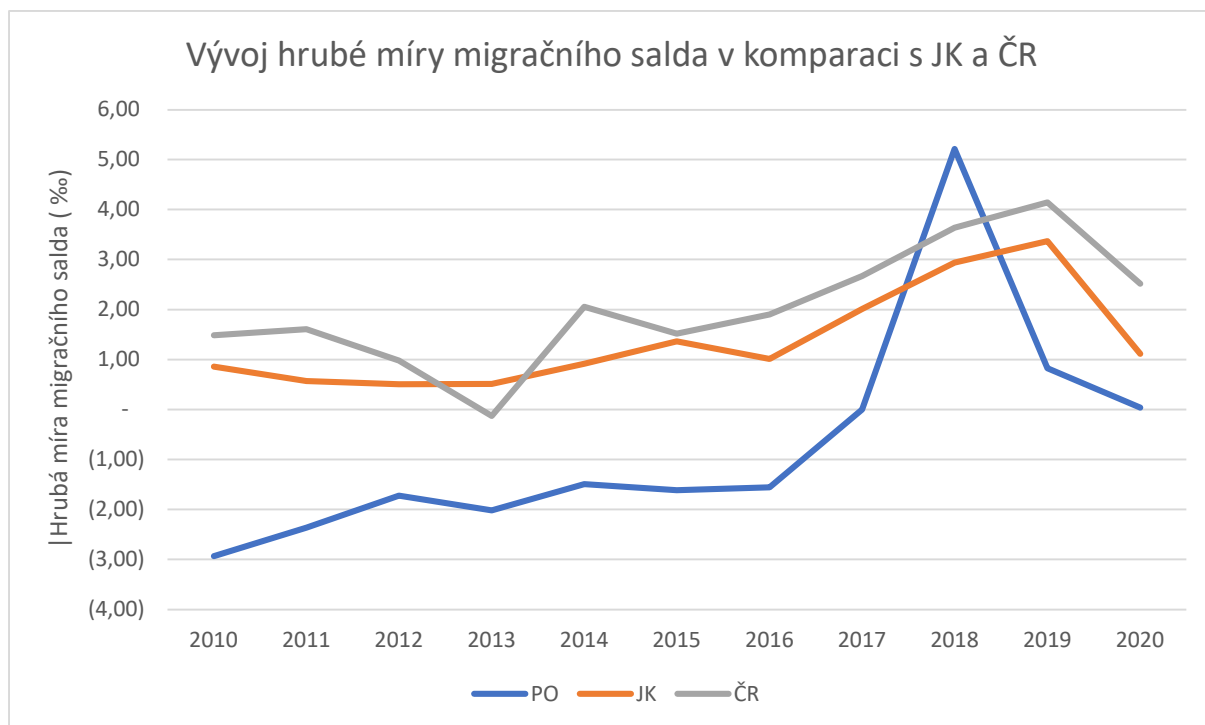
Zdroj: Demografická ročenka České republiky, ČSÚ, 2020, vlastní zpracování

Graf 11 - Hrubá míra přistěhovaných obyvatel 2010-2020

Zdroj: Demografická ročenka České republiky, ČSÚ, 2020, vlastní zpracování

Graf 12 - Vývoj hrubé míry migračního salda v komparaci s Jihočeským krajem v letech 2010-2020.

Zdroj: Demografická ročenka České republiky, ČSÚ, 2020, vlastní zpracování

4.1.3.1.6. Celkový přírůstek

Celkový přírůstek značí rozdíl mezi počátečním a konečným stavem obyvatelstva a je tvořen součtem přirozeného přírůstku a přírůstku stěhováním. V tabulce (viz Tabulka 4) jsou viditelné celkové přírůstky obyvatel ve srovnání s ostatními okresy Jihočeského kraje, s Jihočeským krajem a s Českou republikou. Rozdíly jsou udávány v procentech z celkového počtu obyvatel na daném území. Prachatický okres je v roce 2020 v pozici celkového úbytku obyvatel, stejně tak Jihočeský kraj. Česká republika má kladný nárůst obyvatel kladný jen díky kladnému saldu zahraničního stěhování. Počet zemřelých v ČR převyšuje počet narozených v roce 2020 o 19,1 tis.

Tabulka 4 - Celkový přírůstek obyvatel v okrese Prachatice za rok 2020

Území	2020	%
Jindřichův Hradec	-413	-0,50%
Strakonice	-240	-0,30%
Český Krumlov	-236	-0,40%
Prachatice	-199	-0,40%
Písek	1	0%
České Budějovice	633	0,30%
ČR	7 838	0,10%
JK	-532	-0,10%

Zdroj: Demografická ročenka České republiky, ČSÚ, 2020, vlastní zpracování

4.1.4. Ekonomika v okrese

Jihočeský kraj se, z hlediska HDP na obyvatele (v Kč), řadí mezi průměrné regiony. V roce 2020 měl HDP na obyvatele 432,74 tis, zatímco ekonomicky nejsilnější hlavní město Praha měla 1,16 mil HDP. Oproti tomu např. Karlovarský kraj, který se nachází na posledním místě, má jen 332,04 HDP na obyvatele. K celorepublikovému HDP kraj přispěl v roce 2020 podílem 4,9 % HDP, což byl v regionálním srovnání 6. nejvyšší podíl. Meziroční pokles HDP v Jihočeském kraji činil -5,9 % v roce 2020. Data o HDP za okres bohužel nejsou dostupná, údaje se dají najít pouze s rozpadem na krajskou úroveň.

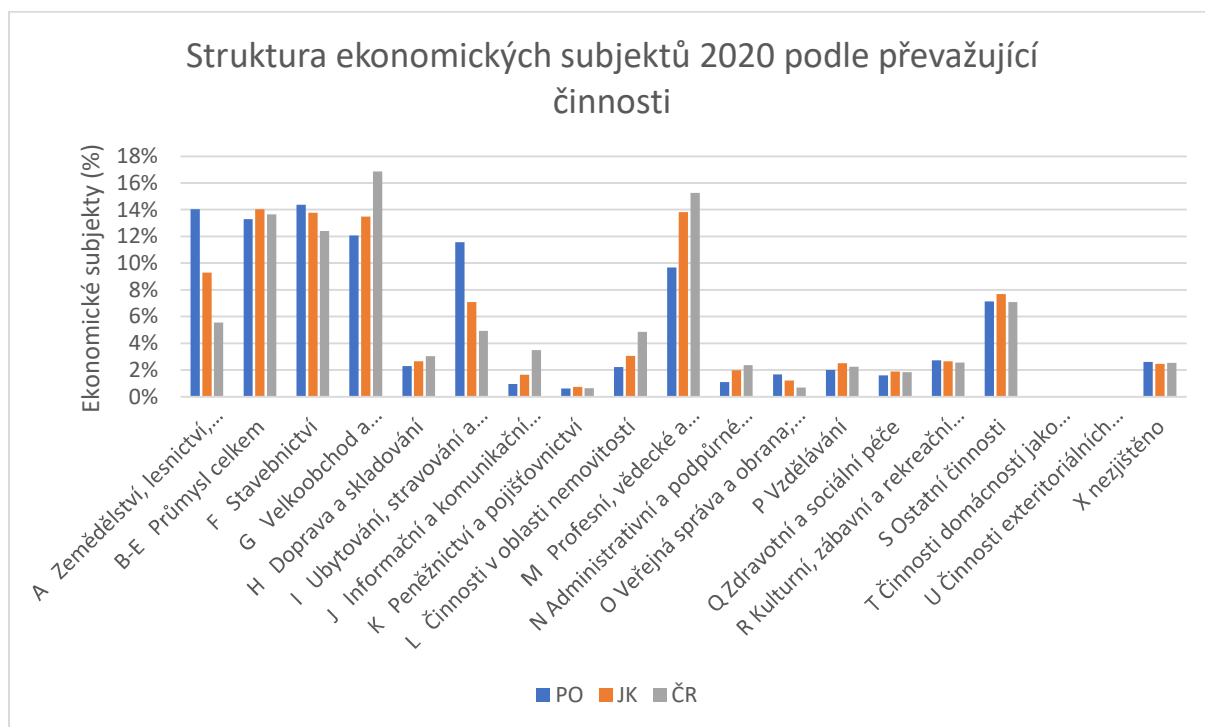
V porovnání s Jihočeským krajem je okres Prachatice území s nejmenším podílem všech ekonomických subjektů v kraji. Zároveň je třeba zohlednit, že je to okres s nejmenším počtem obyvatel a nejmenší hustotou zalidnění v porovnání s ostatními obcemi Jihočeského kraje.

V Prachaticích se k 31.12.2020 nachází celkem 13 215 ekonomických subjektů, z čehož 10 647 je v RES registrováno jako fyzická osoba a 2 568 jako osoba právnická. Největší zastoupení mají mikropodniky (915), malé podniky (183), nachází se zde i několik středních podniků (56) a celkem 5 velkých podniků⁴.

V grafu níže (viz Graf 13) je zpracována struktura ekonomických subjektů registrovaných v RES (dle počtu subjektů). Procentuálně největší zastoupení mají v Prachatickém okrese subjekty v sektoru stavebnictví, průmysl (přičemž největší zaměstnavatelé patří do sektoru zpracovatelského průmyslu), zemědělství, velkoobchod a maloobchod, cestovní ruch, kam patří ubytování, stravování a pohostinství, nebo profesní, vědecké a technické činnosti.

⁴ K 31.12. 2021 se zde nachází už 6 velkých podniků.

Graf 13 - Struktura ekonomických subjektů v roce 2020 podle převažující činnosti v komparaci s JK a ČR

Zdroj dat: ČSÚ, Ekonomické subjekty podle převažující činnosti CZ-NACE, vlastní zpracování

Data rozdělení regionálního hospodářství podle odvětví jsou ze sčítání lidu⁵ dostupná pouze z roku 2001, kdy je z hlediska počtu ekonomicky aktivních obyvatel zaměstnaných v určitém odvětví nejvíce zastoupen **průmysl, stavebnictví, zemědělství, nebo obchod a opravy motorových vozidel**. Jedná se tedy o okres, ve kterém dlouhodobě drží hlavní pozice regionální ekonomiky zpracovatelský průmysl, čemuž odpovídají i současní největší zaměstnavatelé okresu.

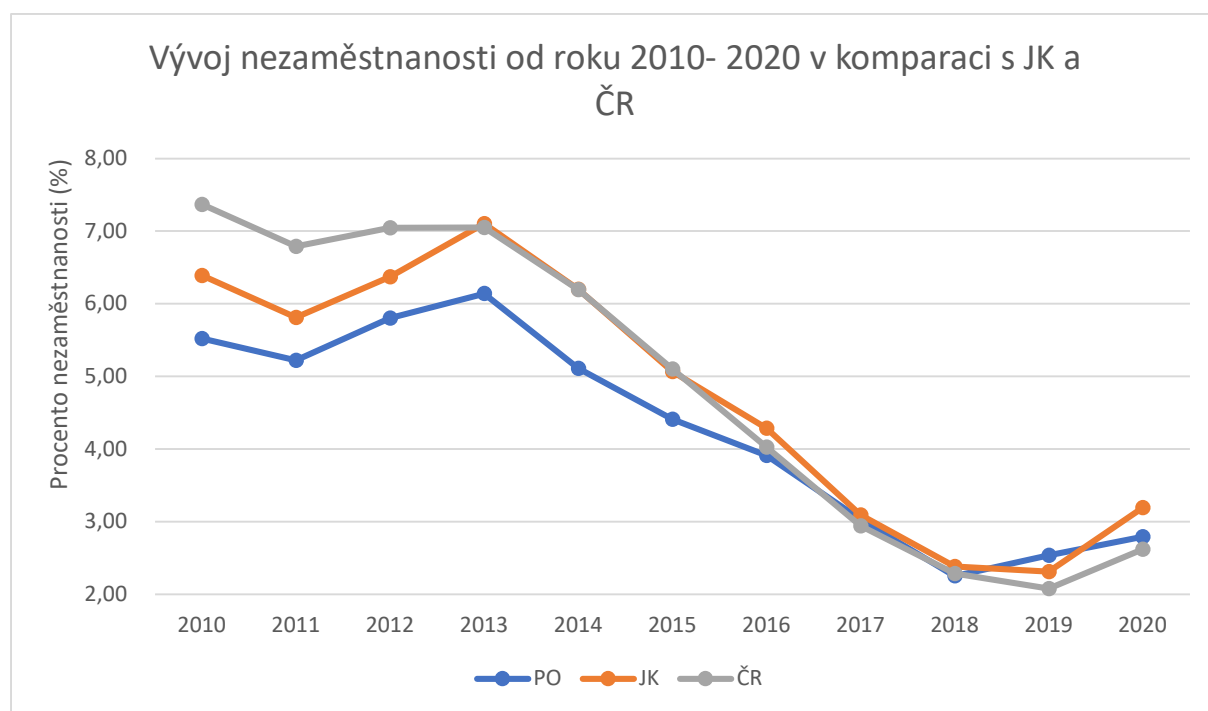
Ve zkoumaném okrese je silná ekonomická návaznost na Německo, nejen že největší zaměstnavatelé jsou vesměs dceřiné německé závody, ale i samotní obyvatelé okresu jezdí jako tzv. pendleři za prací přes hranice.

⁵ V SDLB 2011 a 2021 už bohužel nebyly zařazeny otázky na ekonomická odvětví.

4.1.4.1. Vývoj trhu práce

Graf 14 sleduje vývoj nezaměstnanosti od roku 2010. Z hlediska nezaměstnanosti Prachatický okres většinu času vykazoval nižší hodnoty nezaměstnanosti v porovnání s průměrem Jihočeského kraje a České republiky. V roce 2020 je zlatelný nepatrný nárůst z 2,54 % na 2,79 %, v přepočtu se zvýšil počet nezaměstnaných o 100. V roce 2021 mírně klesla nezaměstnanost na 2,74 %. V okrese je ovšem rostoucí trend nezaměstnanosti evidován již od roku 2018, a během covidu se nijak výrazně nezvýšil. Předpokladem je, že díky programu Antivirus a Kurzarbeit se většinu pracovních míst podařilo zachránit, protože na ně byla vyplácena podpora.

Graf 14 - Vývoj nezaměstnanosti od roku 2010-2020 v komparaci s JK a ČR

Zdroj dat: Časové řady ČSÚ, vlastní zpracování

Největšími 6 ti zaměstnavateli okresu dle prachatického úřadu práce jsou:

• **Rohde & Schwarz Vimperk, s.r.o. (cca 820 zaměstnanců)**

Společnost vyvíjí, vyrábí a prodává inovativní produkty v oblasti měřicí, vysílací a mediální techniky, kybernetické bezpečnosti, zabezpečených komunikací, v oblasti monitorování a testování sítí. Společnost byla založena před 85 lety a má prodejní síť ve více než 80 zemích světa. Ve Vimperku se jedná o závod německé společnosti RUSA ROHDE & SCHWARZ Anlagen GmbH.

• **VISHAY ELECTRONIC spol. s r.o.; Prachatice (cca 400 zaměstnanců)**

Firma se zabývá výrobou elektronických pasivních součástí jako jsou například odpory, kondenzátory či transduktory. Jedná se o závod německé společnosti Vishay Europe GmbH.

• **InTiCa SYSTEMS s.r.o., Prachatice (cca 420 zaměstnanců)**

InTiCa Systems je předním poskytovatelem elektronických řešení ve vývoji a výrobě součástí v automobilovém, průmyslovém a infrastrukturním segmentu. Jedná se o závod německé společnosti InTiCa Systems AG.

• **Aptar Čkyně s.r.o. (cca 340 zaměstnanců)**

Aptar Čkyně se zabývá výrobou šroubových uzávěrů a obalů z umělých hmot pro různé segmenty-jako jsou nápoje a potraviny, kosmetika a domácí péče. Jedná se o závod německé společnosti Aptar Freyung GmbH.

• **Nemocnice Prachatice (cca 400 zaměstnanců)**

• **Správa Národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava**

Dalšími velkými zaměstnavateli jsou např. firma GRW ČR s.r.o. (výrobce a poskytovatel kuličkových ložisek), nebo Otherm Husinec specializující se na výrobu oken a dveří nebo Bachl, spol. s r.o. zaměřující se na výrobu tepelně izolačních materiálů.

Tabulka 5 – Porovnání výsledků hospodaření vybraných zaměstnavatelů za rok 2019 a 2020

Firma	2019	2020
InTiCa Systems	26 800	1 594
Vishay Electronic	82 183	71 619
Aptar	64 459	101 091
Rohde & Schwarz	203 522	77 418
GRW	6 730	1 615
Bachl	77 892	27 496

Zdroj dat: www.justice.cz, VZZ, vlastní zpracování

V Tabulka 5 jsou porovnány výsledky hospodaření za roky 2019 a 2020. Znatelný je velký meziroční pokles u firem Intica, Rohde & Schwarz, GRW a Bachl. Naopak větší účetní

zisky vykazuje čkyňská firma Aptar. Dle jednatele této firmy Jana Beyera zaznamenala firma nárůst prodeje v segmentu „domácí péče“, kdy dodávala uzávěry a dávkovací systémy na dezinfekce a jiné výrobky, které souvisely s potlačením pandemie (viz příloha 1, str.3)

Např. u firmy GRW byl pokles způsoben jednak poklesem příjmu zakázek od odběratelů, nárůstem mzdových nákladů a nárůstem nákladů spojenými s preventivními opatřeními v souvislosti s pandemií. V roce 2020 firma vydala téměř 2 mil. Kč na testování zaměstnanců a nákup ochranných prostředků. Zároveň ale firmu nepostihla pandemie v tom směru, že by měli omezené dodávky materiálu do výroby, nebo výrazné výpadky výroby z důvodu nemoci. Informace byla získána z účetního oddělení GRW. (viz příloha 1, str 4).

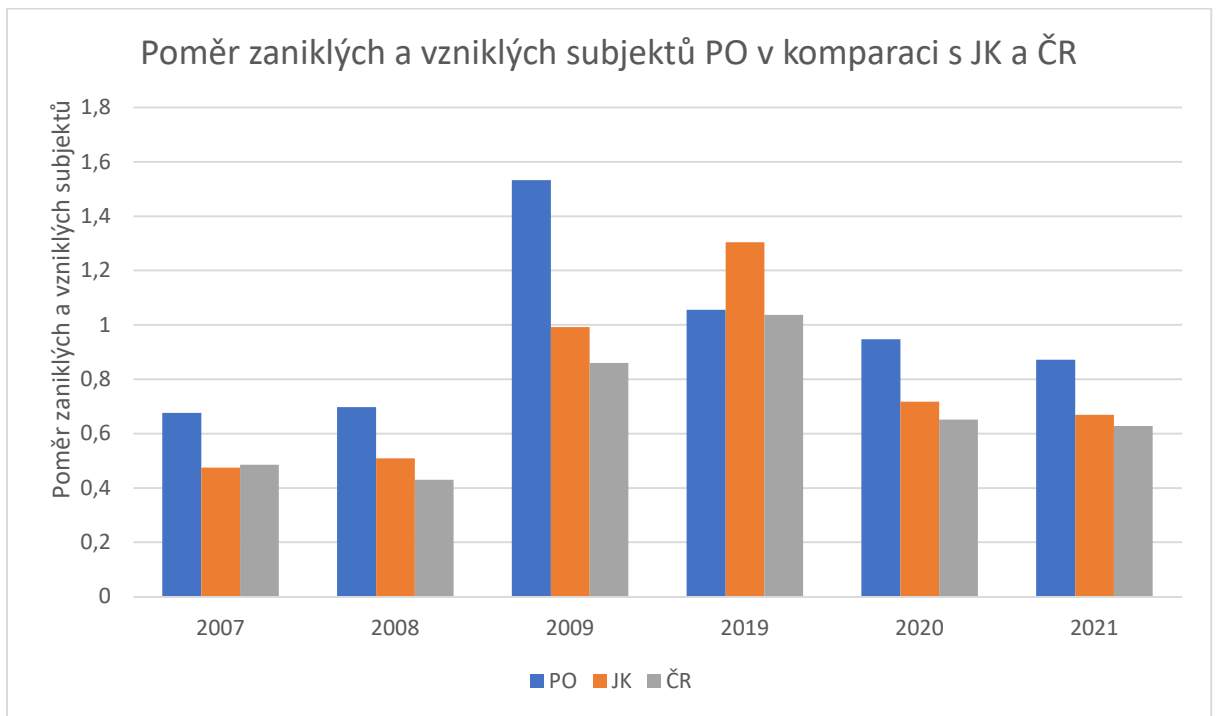
Ve firmě Rohde &Schwarz za poklesem zisku zčásti stojí pandemie. Snížení zisku způsobil např. nárůst nákladů na ochranu zaměstnanců. Docházelo k oslabení některých oddělení výroby z důvodu onemocnění zaměstnanců i výpadku materiálu. „*Pokud byla některá část či některé oddělení výroby oslabeno, ať už z důvodu onemocnění nebo výpadku materiálu, byly to právě naši zaměstnanci, kteří byli ochotni pracovat přesčas či vystřídat nemocné kolegy na jejich pozicích. Z personální stránky mě hlavně těší, že jsme kvůli pandemii nemuseli propouštět a že se nám stejně jako v minulých letech podařilo zvyšovat platy v souladu s kolektivní smlouvou.*“ říká vedoucí personálního oddělení Milan Černý. (viz příloha 1, str.5)

Ve firmě Intica tvrdí, že covid nebyl nejvýznamnějším vlivem poklesu ziskovosti. „*Zásobování bylo problematické v období cca. srpen-prosinec 2020, ale ani zde nešlo o nic závažného z hlediska celkového fungování podniku. Žádné zákazníky jsme kvůli covidu neztratili. S výjimkou krátké odstávky v létě 2020 jsme výkon firmy narušovat nemuseli, ani nemocnost v tomto nehrála významnou roli. Krátce a ve velmi omezené míře jsme čerpali podporu v rámci programu Antivirus*“ říká ředitel firmy M. Kynický. (viz příloha 1, str. 7)

V důsledku ekonomické krize je přirozené, že jednotlivé podniky podléhají jejím vlivům a častěji dochází ke krachu firem. V Graf 15 je spočítán poměr vzniklých a zaniklých podniků ve všech územních celcích. Číslo v grafu udává, kolik je zaniklých subjektů na jeden vzniklý podnik v daném roce. V roce 2009 po ekonomické krizi je zřetelný největší poměr zkrachovalých podniků. V roce 2019 byl tento poměr také vysoký, a to i v JK a ČR. V roce 2020 a 2021 ale podniky krachovaly méně, než v roce 2019. Dle analýzy firmy CRIF se v roce 2020 dokonce jednalo o nejmenší počet bankrotů za posledních 12 let. „*Nízký počet firemních bankrotů může v současné ekonomické situaci vypadat paradoxně, stojí za ním ale několik důvodů. Jde zejména o dubnovou novelu insolvenčního zákona, takzvaný Lex Covid, která věřitelům od dubna do srpna fakticky znemožnila podávat na dlužníky insolvenční návrhy a*

společnostem v problémech zároveň umožnila nepodávat na sebe insolvenční návrh bez zbytečného odkladu,“ říká analytička společnosti CRIF Věra Kameníčková. Z analýzy stejné společnosti z roku 2021 se mírně zvýšil počet insolvenčních návrhů oproti stejnému období předešlého roku, ale počet bankrotů OSVČ a osobních bankrotů se snížil.

Graf 15 - Poměr vzniklých a zaniklých subjektů PO v komparaci s JK a ČR

Zdroj: ČSÚ, Vznik a zánik ekonomických subjektů, veřejná databáze, vlastní zpracování

4.1.4.2. Vývoj cestovního ruchu

V České republice se cestovní ruch v roce 2020 kvůli pandemii koronaviru stal jedním z nejvíce zasažených sektorů hospodářství. Jeho podíl na tvorbě hrubého domácího produktu se propadl z 2,76 % na 1,48 %, při převodu na peníze to představuje 84,3 miliardy korun. V Jihočeském kraji je nejvýznamnější region z pohledu cestovního ruchu okres Český Krumlov.

Hlavním ukazatelem v analýze cestovního ruchu za okres je kapacita ubytovaných zařízení (HUZ), dále počet přenocování celkem a počet ubytovaných hostů.

V tabulce níže (viz Tabulka 6) je zobrazen vývoj počtu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních na 1000 obyvatel v letech 2012-2021. Z této tabulky vyplývá, že v porovnání s Českou republikou drží okres trend nadprůměrného počtu ubytovaných hostů a zároveň dlouhodobě největší počet přenocování ze všech srovnávaných územních celků, což poukazuje na nadprůměrný turismus tohoto regionu ve srovnání s ČR, a to i díky Národnímu parku Šumava. V Jihočeském kraji, který má celkem největší počet hromadných ubytovacích zařízení z celé České republiky a je turisticky velmi atraktivní, má ale podprůměrnou pozici.

V roce 2020 je z dat patrný obrovský propad v počtech celkových hostů i v počtu strávených nocí v ubytování. Nejvýraznější rozdíl je v propočtu za Jihočeský kraj, kdy se počet hostů meziročně snížil o cca polovinu, ovšem počet přenocování se snížil pouze o cca čtvrtinu, což značí, že sice se ubytovávalo méně hostů, ale zase volili delší pobyty. Obecně také platí, že v roce 2020 přibylo tuzemských hostů a ubylo zahraničních.

V okrese Prachatice za rok 2020 se počet hostů snížil o 20,5 % oproti roku 2019, a počet strávených nocí v ubytování o 12,2 %. Z vývoje od roku 2012 je přitom patrné, že počet ubytovaných i počet přenocování celkem nepřetržitě rostl.

Data s rozpadem na okres z roku 2021 bohužel nejsou k nalezení, ale vzhledem ke stále znatelným propadům oproti roku 2019 v ČR i JK se dá předpokládat, že v roce 2021 trend následuje i okres Prachatice.

Tabulka 6 - Časová řada návštěvnosti okresu, JK a ČR, přepočteno na 1000 obyvatel

Přenocování a hosté na 1000 obyvatel	ČR		Jihočeský kraj		okres Prachatice	
	hosté celkem	přenocování celkem	hosté celkem	přenocování celkem	hosté celkem	přenocování celkem
2012	1 437	4 118	23 726	4 956	2 459	7 595
2013	1 466	4 120	24 209	5 010	2 262	6 928
2014	1 481	4 081	24 473	5 074	2 097	6 537
2015	1 631	4 467	26 982	5 718	2 506	8 309
2016	1 740	4 704	28 809	6 208	2 626	8 538
2017	1 889	5 026	31 291	6 287	2 626	8 696
2018	1 999	5 224	33 152	6 788	2 709	8 435
2019	2 062	5 345	34 204	6 959	2 956	9 093
2020	1 013	2 933	16 833	5 266	2 350	7 984
2021	1 067	2 992	18 037	5 301		

Zdroj dat: Ukazatele cestovního ruchu z veřejné databáze ČSÚ, vlastní zpracování

Je zajímavé, že dle dat z ČSÚ i přes značné omezení cestovního ruchu v roce 2020 stoupal počet ubytovacích zařízení ve všech zkoumaných územních celcích, a to dokonce rychleji, než mezi lety 2018 a 2019. Ve zkoumaném okrese např. stoupl počet tříhvězdičkových hotelů z 21 na 26, počet penzionů z 82 na 110, a celkově počet ubytovacích zařízení ze 182 na 212. Pravděpodobně díky státní podpoře programu Antivirus a Lex Covid se stávající podniky podařilo udržet, nebo případné krachy firem cestovního ruchu budou vidět až ve výsledcích z roku 2021, které zatím k dispozici nejsou. Např. ve 3.čtvrtletí roku 2021 se v Jihočeském kraji už cestovnímu ruchu opět velice dařilo a dostalo se do čela regionálního žebříčku v počtu přenocování, a v počtu hostů HUZ obsadil druhé místo po hlavním městě.

4.1.5. Závěr socio-ekonomické analýzy

Cílem této části bylo zanalyzovat socio-ekonomické charakteristiky v okrese Prachatice s důrazem na pandemický rok 2020.⁶

Z hlediska analýzy obyvatelstva se v okrese mezi lety 2019 a 2020 potvrdila nižší porodnost i vyšší úmrtnost. Prachatický okres je na tom v porovnání s JK i ČR hůře jak v natalitě, tak v mortalitě. Okres měl druhou největší hrubou míru úmrtnosti na covid-19 v regionálním porovnání v Jihočeském kraji. S pozitivním PCR testem umírali především pacienti 65+. V roce 2020 nastal v okrese viditelný propad přirozeného přírůstku, v komparaci s JK a ČR je opět viditelně pod průměrem. Sňatečnost, rozvodovost a migrace se pandemií nezdaří být zásadně ovlivněny. V posledních letech se ale zvýšila oblíbenost regionu, migrační saldo je od roku 2017 v kladných hodnotách. Celkový přírůstek je v roce 2020 v okrese Prachatice záporný, z celkem šesti okresů má spolu s Českým Krumlovem po Jindřichově Hradci největší přirozený úbytek, a to -0,40 %. Ve srovnání s JK a ČR je také pod průměrem.

V okrese má největší zastoupení zpracovatelský průmysl, velký podíl na ekonomice má také zemědělství, stavebnictví, velkoobchod a maloobchod, ubytování, stravování a pohostinství, nebo profesní, vědecké a technické činnosti. V roce 2020 je v okrese vidět jen velmi nepatrný nárůst nezaměstnanosti, a to z 2,54 % na 2,79 %, přičemž v roce 2021 nastal opět nepatrný pokles na 2,74 %, přičemž trend odpovídá průměru ČR. Dopady krize covid-19 na nezaměstnanost tak zůstávají mírné. Z 6 ti největších zaměstnavatelů okresu jsou 4 firmy závody německých nadnárodních společností. Tyto 4 podniky patří do sektoru zpracovatelského průmyslu a dohromady zaměstnávají cca 2 000 zaměstnanců, což je cca 8-10 % ekonomicky aktivního obyvatelstva.⁷ Tyto firmy využívaly vládní zákon Kurzarbeit, aby zabránily propouštění zaměstnanců. Intica Systems, Rohde & Schwarz, GRW či Bachl vykázali ve svých závěrkách pokles zisků v roce 2020 oproti roku 2019. Z výpovědí dotazovaných metodou nepřímého rozhovoru vyplývá, že za snížením zisku těchto velkých firem zčásti stály výdaje spojené s nečekanými náklady na ochranu zdraví zaměstnanců, ale jinak se necítí být covidem nijak zásadně poškozeny z hlediska dodávek materiálu nebo absenci zaměstnanců z důvodu karantény. Z velkých závodů v okrese prosperovala firma Aptar, které se při pandemii zvýšila poptávka po uzávěrech na dávkovací systémy nebo na dezinfekce. Z analýzy vzniklých a zaniklých podniků vyplynulo, že v celé České republice krachovalo v roce 2020 i 2021 méně podniků, než v roce 2019. To samé platí pro prachatický okres, i když

⁶ Popř. 2021.

⁷ Údaje jsou orientační, přesný počet zaměstnanců jsou interní informace.

v porovnání s JK a ČR měl vyšší poměr zaniklých podniků. Za nízkým počtem firemních bankrotů stojí vládní podpůrné programy, přičemž dle analýzy MPSV byl úspěšný program Antivirus a zákony Kurzarbeit a Lex Covid.

Obecně se stal pandemií nejvíce zasaženým sektorem Cestovní ruch. Okres Prachatice si vede dlouhodobě v porovnání s ČR nadprůměrně, ve srovnání s turisticky velmi atraktivním Jihočeským krajem podprůměrně. V roce 2020 obecně převládá počet tuzemských hostů oproti zahraničním v důsledku uzavřených hranic. V okrese Prachatice se v roce 2020 meziročně snížil počet hostů o 20,5 % a počet nocí strávených v ubytování o 12,2 %, což jsou nadprůměrné hodnoty vzhledem k JK i ČR. V roce 2021 k žádnému zásadnímu obratu nedošlo a tyto zkoumané hodnoty rostou velmi pomalu. I přes omezení týkajících se cestovního ruchu však v okrese stoupá počet ubytovacích zařízení.

4.2 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření probíhalo od 30.1. 2022 do 8.3.2022. Vzorek tvoří 102 respondentů. Otázky byly pokládány 52 zaměstnancům a 41 podnikatelům Prachatického okresu, a studentům, kteří podnikají (5) nebo jsou zaměstnání na částečný úvazek (9).

V následující tabulce je zobrazena klasifikace respondentů, kteří byli osloveni (viz Tabulka 7).

Tabulka 7 - Klasifikace respondentů

Bydliště		Nejvyšší dosažené vzdělání		Věk	
Čkyně	18	Vysokoškolské	28	0-18	0
Prachatice	19	Středoškolské s vyučením	25	26-40	40
Netolice	2	Středoškolské s maturitou	42	41-65	31
Vimperk	24	Vyšší odborné	6	19-25	30
Jiné	40	Základní	1	66 a více	1

Zdroj: Vlastní zpracování

1. Koho z dotazovaných ovlivnila pandemie na poklesu příjmů nejvíce?

Pro výpočet závislosti sociálního statusu a výše ovlivnění příjmů byla vytvořena následující kontingenční tabulka (viz Tabulka 8).

Tabulka 8 - Do jaké míry pandemie ovlivnila pokles příjmů dle sociálního statusu

Sociální status	Do velké míry	Částečně	Zvýšení příjmů	Spíše ne	Vůbec ne	Suma
Podnikatel	17	9	3	7	5	41
Zaměstnanec, zaměstnán na částečný úvazek	7	10	5	13	26	61
Suma	24	19	8	20	31	102

Zdroj: Vlastní zpracování

V kontingenční tabulce jsou sloučeny kategorie „zaměstnanec“ a „zaměstnanec na částečný úvazek“. Při výpočtu byla stanovena hypotéza H_0 : sociální status a pokles příjmů na sobě nezávisí a H_1 : sociální status a pokles příjmů na sobě závisí. Z výsledku výpočtu χ^2 testu se H_0 zamítla na hladině významnosti 0,05. Pokles příjmů na sociálním statusu tedy závisí. Síla závislosti vyšla 0,3826. Dle Pearsonova koeficientu se jedná o slabou závislost, a podnikatele okresu Prachatice tedy pandemie covid-19 na poklesu příjmů ovlivňuje ve větší míře než zaměstnance.

2. Do jaké míry ovlivnila pandemie příjem lidí v jednotlivých ekonomických sektorech?

Pro vyhodnocení této otázky bylo zvoleno ekonomické rozdělení subjektů CZ-NACE a nezohledňovalo se, zda je respondent podnikatel nebo zaměstnanec. Vzhledem k tomu, že tento vzorek dat není reprezentativní pro vyhodnocení této otázky, je vyhodnocován v kontingenční tabulce (viz Tabulka 9) jako anketa. Ze 102 respondentů celkem 22 odpovědělo, že pandemie měla velký vliv na pokles jejich příjmů a že covid-19 měl částečný vliv na jejich příjmy odpovědělo celkem 20 respondentů. Tyto skupiny dotazovaných se z většiny řadí do sektorů pohostinství/ubytování, velkoobchod/ maloobchod, ostatní veřejné, sociální a osobní služby a kulturní, zábavní a rekreační činnosti. V sekci velkoobchod/maloobchod je překvapující jeden respondent, který uvedl zvýšení příjmů. Jde o velkoobchod se stavebním materiálem. Ze začátku pandemie měli lidé čas realizovat dlouho odkládané stavební zásahy. Vytvořila se silná poptávka, protože lidé ještě měli peníze na financování takových projektů. Takže je pochopitelné, že velkoobchodu se příjmy zvýšily. Velmi brzy po začátku pandemie se ale trh setkal s nedostatkem stavebního materiálu v důsledku zpomaleného dovozu, nebylo čím naplnit sklady a ceny neustále rostly a stále rostou. Sekci zpracovatelský průmysl vyplňovali zaměstnanci závodů Rohde & Schwarz, Intica a Aptar. Naprosté většině z nich se v pandemii příjmy nesnížily, protože se využívaly programy Kurzarbeit a programu Anticovid.

Tabulka 9 – Jak ovlivnila pandemie pokles příjmů v okrese podle CZ-NACE

Sektor podnikání dle CZ-NACE	Ano, velmi	Ano, částečně	Spíše ne	Vůbec ne	Zvýšení příjmů	Suma
Činnosti v oblasti nemovitostí, pronajímání movitostí, služby pro podniky					1	1
Doprava, skladování, pošty a telekomunikace		4	2			6
Informační a komunikační činnosti				2	1	3
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1	2		1		4
Obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží			2	2		4
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	6	3		3		12
Peněžnictví a pojišťovnictví			2	3		5
Pohostinství/Ubytování	10	5	1			16

Stavebnictví		1	3	4		8
Velkoobchod/ Maloobchod	4	1			1	6
Veřejná správa a obrana					1	1
Výroba a rozvod Elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	1					1
Vzdělávání				2	1	3
Zdravotnictví, veterinární a sociální činnost		1	1	1	2	5
Zemědělství, lesnictví a rybářství		1	5		1	7
Zpracovatelský průmysl		2	7	10	1	20
Suma	22	20	23	28	9	102

Zdroj: Vlastní zpracování

3. Spravují lidé od začátku pandemie své finance jinak? Jak?

Vzhledem k obavám z krize se někteří lidé staví jinak ke svým příjmům. Respondenti měli možnost vybrat více odpovědí v otázce „Jakým způsobem spravujete své finance?“. Nejvíce respondentů volilo odpověď, že šetří, přičemž 30 z nich začalo více šetřit až při příchodu pandemie. 13 z dotazovaných začalo při pandemii investovat. Pokud lidé volili možnost „jiné“, do otevřené odpovědi psali, že peníze nemají. Lidé, kteří při příchodu pandemie svůj postoj ke správě financí nezměnili odpovídají podle očekávání, že nad penězi nepřemýšlí.

Tabulka 10 - Změna správy financí po příchodu pandemie

	Ne	Ano
Šetřím.	19	30
Investuji.	10	13
Ukládám si peníze na spořicí účty	9	5
Nad penězi nepřemýšlím.	20	2
Jiné	7	2

Zdroj: Vlastní zpracování

Pokud lidé investují, tak nejčastěji do nemovitostí, kryptoměny, akcií nebo do podílových fondů. V menší míře volí zlato nebo stříbro. 22 respondentů volí jinou formu investování.

4. Bojí se lidé ztráty svého zaměstnání, nebo živobytí?

Někteří lidé se bojí o své zaměstnání, odpovídali tak zaměstnanci zpracovatelského průmyslu (3x), zaměstnanci sektoru pohostinství/ ubytování (3x). Z podnikatelů se bojí o své živnosti lidé ze sektoru velkoobchod/maloobchod, pohostinství/ubytování, kulturní, zábavní a

rekreační činnosti nebo doprava. Celkem 91 respondentů uvedlo, že se o svá pracovní místa či podnikání nebojí. 13 respondentů uvedlo, že se jim snížil počet zakázek. Jeden podnikatel odvětví maloobchodu uvedl, že zbankrotoval v důsledku covidu.

Tabulka 11 - Bojíte se o své zaměstnání/ živnost?

	Ano	Ne
Zaměstnanci	6	48
Podnikatelé	5	43

Zdroj: Vlastní zpracování

5 Diskuze výsledků

Předpokladem této práce bylo, že v roce 2020 budou zřetelně viditelné meziroční rozdíly v demografických i ekonomických ukazatelích.

Překvapivý je fakt, že je v okrese Prachatice registrován velký pokles natality v roce 2020. Původní prognózy totiž předpokládaly nárůst porodnosti, který ale pravděpodobně nebude ani v budoucích statistikách. Dle Micelliho a kol. v Itálii 37,3 % dotazovaných opustilo záměr mít dítě kvůli budoucímu ekonomickému klimatu. (Micelli a kol., 2020). Ullah a kol. svou studii potvrzují, že existuje přímá závislost mezi porodností a hospodářskou recesí, kdy ekonomická nejistota vede k jejímu poklesu. Dle této studie budoucí nárůst natality také nenastane. (Ullah a kol., 2020)

Překvapivé výsledky této práce se týkají také rozvodovosti, kdy bylo předpokladem, že rozvody se zvýší v důsledku izolace, kdy spolu partneři tráví mnohem více času a mění se jim přirozený rytmus života. V čínské případové studii Zhu & Xie zjistili, že domácí izolace vedla k nárůstu rozvodů. (Zhu & Xie a kol., 2021) To v budoucnu ale vzhledem k jinému kulturnímu zázemí nemusí platit pro Českou republiku. V České republice i v okrese Prachatice se zatím meziročně počet rozvodů snížil a jejich zvýšení je tedy otázkou budoucích prognóz.

Situace na trhu práce v okrese Prachatice nebyla covidem ovlivněna nijak zásadně. Pokles ziskovosti je viditelný u 3 největších zaměstnavatelů okresu. Tyto firmy své zaměstnance nepropouštěli, využívali programů Kurzarbeit a Antivirus. Všechny závody se shodují, že došlo k nečekanému zvýšení nákladů na ochranu zaměstnanců, ale že měli jen mírné výpadky v dodávkách materiálu a neztratili ani odběratele ani dodavatele. Nezaměstnanost v okrese se zvýšila jen velmi mírně. Závod Aptar v návaznosti na pandemii dokonce prosperoval. Ve své bakalářské práci zkoumal tyto pocovidové charakteristiky se zaměřením na Pardubický kraj Josef Jireček. Nejvyšší pokles produkce v kraji byla v měsících duben a květen. Práce uvádí, že jako stabilnější partneři se pro české firmy jeví zahraniční partneři, protože nové zakázky mimo Českou republiku nezaznamenaly tak vysoký pokles v meziročním srovnání (Jireček, 2020). To koresponduje s tím, že zpracovatelský průmysl v okrese není ovlivněn poklesem dodavatelů a odběratelů, a to nejspíše proto, že všechny firmy mají návaznost na sousední Německo. Andrea Němečková ve své bakalářské práci zjistila, že v Jihomoravském kraji se objevil drastický úbytek pracovních míst v odvětví cestovního ruchu. (Němečková, 2021). V okrese Prachatice všichni respondenti z oblasti sektoru pohostinství/ubytování uvedli, že pokles příjmů zaznamenali do velké míry, nebo alespoň částečně. Anna Němečková dále uvádí: „*Ve sportu i v pohostinství a hoteliérství zatím nedošlo ke snižování počtu zaměstnaných osob,*

jelikož vybrané firmy čerpají pomoc z vládního programu Antivirus. Jediným odvětvím, které jednoznačně plánuje přijímat pracovníky je IT.“ (Němečková, 2021). V dotazníku za okres Prachatice lidé, kteří jsou zaměstnáni nebo podnikají v sektoru informační a komunikační činnosti tuto informaci potvrzují tím, že covid-19 jim příjmy neovlivnil vůbec, nebo naopak zvýšil.

Soňa Melová ve své diplomové práci řeší dopad pandemie na stavební firmy. Zaměřuje se na finanční analýzu velké stavební firmy Imos Brno a.s. Z výsledku této analýzy soudí, že pandemie ovlivnila finanční zdraví stavebních podniků negativně, což dokládají i data Českého statistického úřadu, podle kterých pokles pozemního stavitelství snížil celkový index stavební produkce. (Melová, 2022) V okrese Prachatice většina respondentů z oboru stavebnictví odpovídala, že je pandemie neovlivnila vůbec anebo velmi mírně. To pravděpodobně bude tím, že v dotazníku odpovídali živnostníci. Zdá se, že pandemie ovlivnila dosud spíše velké stavební firmy, které mají větší zakázky, a tudíž potřebují více stavebního materiálu, který momentálně chybí.

Výzkum v této oblasti je v současné době z důvodu nedostatku dat za rok 2021 ještě omezený a tato práce může představovat východisko pro zkoumání dopadů pandemie Covid-19 na socio-ekonomickou analýzu okresu Prachatice po covidové krizi.

6 Závěr

S příchodem koronaviru v roce 2020 přišly také restriktce, které ovlivnily celou společnost. Cílem této práce bylo zhodnotit socio-ekonomické dopady pandemie covid-19 na rozvoj okresu Prachatice metodou komparace s předchozími roky a vyššími územními celky. V teoretické části se podařilo nastínit kontext pandemické situace ve světě a České republice a tyto koncepty pak využít v empirické části práce.

Z demografického hlediska okres Prachatice zaostává za průměrem ČR v roce 2020 v natalitě i mortalitě. Sňatečnost a rozvodovost se pandemií nezdají být na úrovni okresu ovlivněny. Migrační saldo se zvedlo v roce 2018 do kladných hodnot, ale v roce 2020 opět kleslo pod průměr ČR. Celkový přírůstek je v konečném důsledku také v záporných hodnotách a v porovnání s ČR opět podprůměrný.

V České republice kvůli opatřením a státním restrikcím pandemie nejvíce zasáhla sektory velkoobchodu/maloobchodu; zpracovatelského průmyslu; ubytování, stravování a pohostinství; profesních, vědeckých a technických činností a stavebnictví. Při porovnání průměrně odpracovaných hodin za roky 2019 a 2020 všechny sektory ekonomiky⁸ kromě zemědělství zaznamenaly meziroční pokles odpracovaných hodin. Průměrné mzdy se meziročně propadly v sektorech ubytování, stravování a pohostinství; kulturní, zábavní a rekreační činnosti.

Ekonomická úroveň okresu byla srovnávána hlavně na úrovni trhu práce a cestovního ruchu. Na začátku práce byla stanovena hypotéza poklesu hospodářské úrovně zkoumaného regionu. Z analýzy trhu práce byl zjištěn pokles zisku u 3 ze 4 největších lokálních zaměstnavatelů zpracovatelského průmyslu, přičemž se podniky shodují, že souvislost pandemie a nižšího výsledku hospodaření není až tak zásadní. Rohde & Schwarz, InTICa Systems a GRW zmínily zvýšení provozních nákladů na ochranu zaměstnanců, ale shodly se, že např. výpadky materiálových dodávek byly jen mírné. Tyto firmy nepřicházely v době pandemie o zákazníky, a nemusely propouštět zaměstnance. Firma Aptar díky pandemii dokonce prosperuje. Všechny tyto firmy využily státní program Kurzarbeit a částečně Antivirus. Zaměstnanci těchto firem na příjmech díky těmto programům netratili.

Nezaměstnanost v roce 2020 odpovídá průměru ČR a během pandemie se meziročně zvýšila jen velmi mírně. V okrese meziročně díky vládním programům Antivirus, Kurzarbeit, a Lex Covid na podporu podnikatelů krachovalo méně podniků. Ze 102 dotazovaných uvedl

⁸ Podle CZ NACE

bankrot jen jeden podnikatel ze sektoru maloobchodu. V kontextu ČR ale okres není v dobré pozici, protože má vyšší počet zaniklých podniků oproti vzniklým. V oblasti cestovního ruchu se okresu v roce 2020 vedlo oproti ČR nadprůměrně. Počet přenocování v HUZ byl vyšší než v ČR i v JK.

Ze vzorku dotazovaných pandemie v okrese ovlivnila ve větší míře na příjmech podnikatele než zaměstnance. Při příchodu pandemie se změnil postoj k financím u 44 % lidí a z nich většina začala více šetřit, nebo investovat většinou do kryptoměn, nemovitostí, akcií, nebo podílových fondů.

Hypotéza hospodářského poklesu regionu se ukázala být správnou, a v komparaci s průměrnými hodnotami České republiky měl okres lepší postavení porovnávaných charakteristik. Podle klasifikace L.H. Klassena se okres řadí z ekonomického hlediska z pohledu trhu práce i z pohledu cestovního ruchu v porovnání s průměrem ČR v době pandemie mezi prosperující regiony.

7 Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje:

ČENĚK Aleš, 2008. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-086-4

ALVAROVÁ, Alexandra, Elmar NASS, Horst HEITZ, Jiří Pehe et al., TUNKROVÁ, Lucie, ed. *Doba (po)COVIDová: zaměřeno na střední třídu*. Praha: TOPAZ, [2020]. ISBN 978-80-88350-12-5.

DVOŘÁK, Pavel. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2008. ISBN 9788074000751

HELÍSEK, Mojmír. *Měnové krize: (empirie a teorie)*. Praha: Professional Publishing, 2004. ISBN 80-86419-82-7.

HENDL, Jan a Jiří REMR. *Metody výzkumu a evaluace*. Praha: portál, 2017. ISBN 978-80-262-1192-1.

JÍLEK, J. *Finance v globální ekonomice. I, Peníze a platební styk*. Praha: Grada, 2013. *Finanční trhy a instituce*. ISBN 978-80-247-3893-2.

NOVÝ, Ivan a Alois SURYNEK. *Sociologie pro ekonomy a manažery. 2., přepracované a rozšířené vydání*. Praha: Grada Publishing, 2006. *Manažer*. ISBN 80-247-1705-0.

PAVLÍK, Zdeněk, Jitka RYCHTAŘÍKOVÁ a Alena ŠUBRTOVÁ. *Základy demografie: celostátní vysokoškolská příručka pro stud. přírodověd., ekonom., filoz. a lékařských fak.* Praha: Academia, 1986.

TOUŠEK, Václav, Josef KUNC a Jiří VYSTOUPIL. *Ekonomická a sociální geografie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-114-4.

Elektronické zdroje:

BOIN, A. & P. 'T HART (2007) *The Crisis Approach*. In: H. Rodríguez, E. L. Quarantelli & R. Dynes, eds., *Handbook of Disaster Research*, pp. 42–54. New York: Springer [online]. [cit. 2022-02-03]. Dostupné z:

https://scholar.google.com/scholar_lookup?hl=en&publication_year=2007&pages=4254&author=A.+Boin&author=P.+%E2%80%98T+Hart&title=Handbook+of+Disaster+Research

BRINKS, Verena & IBERT, Oliver. (2020). *From Corona Virus to Corona Crisis: The Value of An Analytical and Geographical Understanding of Crisis*. *Tijdschrift voor economische en sociale geografie*. 111. 10.1111/tesg.12428. [online]. [cit. 2022-03-01]. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/342055529_From_Corona_Virus_to_Corona_Crisis_The_Value_of_An_Analytical_and_Geographical_Understanding_of_Crisis

GRANTIKA České spořitelny, a.s. (2013). *Integrovaný strategický rozvojový plán města Otrokovice 2014-2023*. Otrokovice.cz [online]. [cit. 2022-03-11]. Dostupné z:

<https://otrokovice.cz/integrovaný-strategický-rozvojový-plan-mesta-otrokovice-2014-2023/ms-3766/p1=3766>

HARPER, S. *The COVID-19 Pandemic and Older Adults: Institutionalised Ageism or Pragmatic Policy: Population Ageing*. [online]. [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s12062-020-09320-4>

HEŘMANOVÁ Eva. *Regionální analýza, její postavení, historie, současnost, kritéria členění a hlavní používané přístupy*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství. [online]. [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: [\(PDF\) Regionální analýza \(researchgate.net\)](#)

JIREČEK, J. *Dopady covid-19 na regionální politiku a rozvoj vybraného regionu*. *Bakalářská práce*. [online]. [cit. 2022-03-11]. Dostupné z:

<https://theses.cz/id/57wbi9/?zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Ddopady%20na%20region%C3%A1ln%C3%AD%20politiku%20a%20rozvoj%20vybran%C3%A9ho%20regionu%26start%3D1;isshlret=na%3B>

KARABAG, S. F. (2020). *An Unprecedented Global Crisis! The Global, Regional, National, Political, Economic and Commercial Impact of the Coronavirus Pandemic*. Journal of Applied Economics and Business Research. [online]. [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: http://www.aebrjournal.org/uploads/6/6/2/2/6622240/joaebrmarch2020_1_6.pdf

MELOVÁ Soňa, *Dopad pandemie COVID-19 na finanční zdraví stavebních podniků, Bakalářská práce*. [online]. [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: [Dopad pandemie COVID-19 na finanční zdraví stavebních podniků – Bc. Soňa Melová \(theses.cz\)](#)

MICELLI, E., CITO G, GOCCI A a kol. *Desire for parenthood at the time of covid-19 pandemic: an insight into the Italian situation*. [online]. [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: [Full article: Desire for parenthood at the time of COVID-19 pandemic: an insight into the Italian situation \(tandfonline.com\)](#)

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Analýza programu Antivirus: A, A+, B*. www.mpsv.cz. [online]. [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/2061970/Anal%C3%BDza+Antiviru.pdf>

NĚMEČKOVÁ, A., *Projevy krize spojené s pandemií onemocnění covid-19 na trhu práce v Jihomoravském kraji*. [online]. [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: [Nemeckova bakalarska prace finalni verze2.docx \(muni.cz\)](#)

ÖTSCH, Walter (2020): *What type of crisis is this? The coronavirus crisis as a crisis of the economicised society*, Working Paper Serie, No. 57, Cusanus Hochschule für Gesellschaftsgestaltung, Institute für Ökonomie und für Philosophie, Bernkastel-Kues. [online]. [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10419/216728>

SIMON-KUCHER.(2020). *Coronavirus: 11% of the world economy is thriving, an alarming 58% is threatened*. www.simon-kucher.com. [online]. [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: www.simon-kucher.com/nl/about/media-center/coronavirus-11-world-economy-thriving-alarming-58-threatened

ULLAH A., MOIN T.A. a kol., *Potential Effects of the Covid-19 Pandemic on Furure Birth Rate*, [online]. [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpubh.2020.578438/full

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY (2021). *Aktuální opatření na podporu ekonomiky*. www.vlada.cz [online]. [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/podpora-a-ulevy-pro-podnikatele-a-zamestnance-180601/

ZHU Y, XIE J, YU Y. *Effect of home isolation on domestic violence and divorce in China during COVID-19 pandemic*. *Psychiatry Res.* 2021.114234 [online]. [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8514193/>

Webové zdroje:

BusinessInfo.cz (2021). *Firemních bankrotů bylo loni nejméně za 12 let. Pomohl Lex Covid*. [online]. [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/firemnic-bankrotu-bylo-loni-nejmene-za-12-let-pomohl-lex-covid/>

ct24.ceskatelevize (2020). *V Česku jsou tři lidé nakaženi koronavirem*. Předtím byli v Itálii. [online]. [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: www.ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3056228-v-cesku-jsou-tri-lide-nakazeni-koronavirem

Justice.cz. (2020). *Tzv. lex covid justice II vyšel ve Sbírce zákonů. Co přináší?* [online]. [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: www.justice.cz/web/msp?clanek=tzv-lex-covid-justice-ii-vysel-ve-sbirce-zakonu-co-prinas-1

Podnikatel.cz (2021). *Stavebnictví na hraně, materiál podražil o stovky procent*. [online]. [cit. 2022-03-11]. <https://www.podnikatel.cz/clanky/stavebnictvi-na-hrane-material-podrazil-o-stovky-procent-a-ceka-se-mesice/>

Seznamzpravy.cz (2020). *Vědci přepisují historii koronaviru*. [online]. [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: www.seznamzpravy.cz/clanek/vedci-prepisuji-historii-koronaviru-nasli-noveho-pacienta-nula-137144

South China Morning Post (2020). *Coronavirus: China's first confirmed covid-19 case traced back to November 17*. [online]. [cit. 2022-03-11]. Dostupné z:

<https://www.scmp.com/news/china/society/article/3074991/coronavirus-chinas-first-confirmed-covid-19-case-traced-back>

Databáze:

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2021. Počet obyvatel dle vybraného území-Koncové stavy obyvatelstva v letech 2010-2020 [online] Dostupné z:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=DEM15&z=T&f=TABULKA&skupId=3830&katalog=33155&pvo=DEM15&pvoce=101&pvoch=40321&c=v3~3__RP2020

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2021. Databáze demografických údajů za obce. [online] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demograficky-udaju-za-obce-cr>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2021. Vývoj hrubého domácího produktu v ČR ve stálých cenách. [online] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vyvoj-hrubeho-domaciho-produktu-v-cr-ve-stalych-cenach>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2021. Mapy a kartogramy. [online] Dostupné z:

https://www.czso.cz/documents/11256/78277401/mapa_3105.png/6054c538-f015-4453-b148-d12adfedad3c?version=1.2&t=1521554106145

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2021. Demografická příručka 2020. [online] Dostupné z:

<https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-prirucka-2020>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2021. Demografická ročenka České republiky. [online] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-ceske-republiky-2020>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2021. Ekonomické subjekty podle převažující činnosti CZ-NACE-územní srovnání. [online] Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ORG04&z=T&f=TABULKA&skupId=3772&katalog=30831&pvo=ORG04&str=v7&evo=v460!__VUZEMI97-100-101_1&c=v3~2__RP2020MP12DP31#w=

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2021. Ekonomické subjekty podle převažující činnosti CZ-NACE. [online] Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ORG03&z=T&f=TABULKA&skupId=3771&katalog=30831&pvo=ORG03&str=v387&v=v7_null_null_null&u=v387_VUZEMI_101_40321

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2021. Ekonomicky aktivní podle pohlaví a zaměstnání. Výsledky SDLB 2001. [online] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xc/vysledky_sldb_2001_za_okres_prachatice

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2021. Demografická ročenka okresů. [online] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/jihocesky-kraj-sdslyrycss>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2021. Zaměstnanost, nezaměstnanost [online] Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky&katalog=30853>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2021. Vznik a zánik ekonomických subjektů [online] Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ORG10&z=T&f=TABULKA&skupId=3550&katalog=30831&pvo=ORG10&evo=v1729 !_VUZEMI97-100-101_1&c=v3~3_RP2021

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2021 Ekonomické subjekty podle převažující činnosti CZ-NACE. [online] Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ORG03&z=T&f=TABULKA&skupId=3771&katalog=30831&pvo=ORG03&str=v387&v=v7_null_null_null&u=v387_VUZEMI_101_40321

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2021 Návštěvnost v HUZ. [online] Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky&katalog=31742#katalog=31743>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2021 Návštěvnost HUZ podle kategorie- územní srovnání . [online] Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry&pvo=CRUD002&z=T&f=TABULKA&sp=A&katalog=31743&evo=v745 !_VUZEMI97-100-101_1&c=v3~8_RP2020&v=v90_KAT_154_1

DATA WORLD BANK. 2021. World unemployment. [online] Dostupné z:
<https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS>

DATA WORLD BANK 2021. GDP (US) [online] Dostupné z:
<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD>

INFORMAČNÍ SYSTÉM OPRŮMĚRNÉM VÝDĚLKU.2021. Mzdová a platová sféra ČR.
[online] Dostupné z: <https://www.ispv.cz/cz/Vysledky-setreni/Archiv/2019.aspx#11713>